

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2023¹

Damjan Petrič²

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je v letu 2023 obravnavala slovenska policija, pa tudi dejavniki, ki so vplivali na njeno delo. Statistični podatki zajemajo samo policiji znana, torej prijavljena in odkrita kazniva dejanja. Prednostne naloge so bile opredeljene v srednjeročnem načrtu razvoja in dela policije 2023–2027, letnem načrtu dela policije za leto 2023 in drugih strateških dokumentih. Predvsem je bilo to preprečevanje vseh oblik nasilja. Na področju kriminalitete je bilo v ospredju preiskovanje hujših in organiziranih oblik kaznivih dejanj, pri čemer ima pomembno vlogo Nacionalni preiskovalni urad. Med prednostnimi nalogami sta bila tudi ustrezno upravljanje nedovoljenih migracij ter zakonito in strokovno izvajanje policijskih pooblastil ob spoštovanju človekovih pravic in dostojanstva. Poseben poudarek je bil prav tako namenjen (digitalni) podpori policijskemu delu. Policija je v letu 2023 obravnavala 54.344 kaznivih dejanj, za katera je vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe, kar je pod desetletnim povprečjem, ki je 59.179 kaznivih dejanj. Preiskanost kaznivih dejanj je bila 51,4-odstotna, v zadnjih desetih letih pa 50,7-odstotna. Na število obravnavanih kaznivih dejanj vpliva predvsem število kaznivih dejanj splošne kriminalitete, kjer imajo največji delež premoženjska kazniva dejanja. Po več letih njihovega zmanjševanja se je negativna trendna krivulja v letu 2022 obrnila navzgor in v letu 2023 je število kaznivih dejanj doseglo raven pred epidemijo covid-19. Tudi pri obravnavi kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete je zaznan podoben trend. Struktura kriminalitete oziroma deležev posameznih oblik kriminalitete je razmeroma konsolidirana, s posameznimi odstopanji in nihaji skozi leta. Splošna kriminaliteta s 85,0 odstotka še naprej zajema največji delež vseh kaznivih dejanj, preostalih 15,0 odstotka kaznivih dejanj sestavlja gospodarska kriminaliteta. V celotni strukturi kriminalitete zajema organizirana kriminaliteta 1,6 odstotka vseh kaznivih dejanj, njen delež je največji v zadnjih desetih letih. Število kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletni storilci, se srednjeročno povečuje in obsega 2,9 odstotka vseh kaznivih dejanj.

Ključne besede: kriminaliteta, Slovenija, kazniva dejanja, preiskanost, kriminalistična policija

UDK: 343.3/.7(497.4)«2023»

1 Metodološka pojasnila

V članku so predstavljeni in komentirani statistični podatki o kriminaliteti v Republiki Sloveniji za leto 2023. Navedeni statistični podatki so bili večinoma pridobljeni iz aplikacije Statistika, Letno poročilo (v nadaljnjem besedilu: aplikacija statistika), dostopne v informacijsko-telekomunikacijskem sistemu policije. Pri statističnih podatkih, ki niso bili pridobljeni iz aplikacije statistika, so navedeni viri in datum pridobitve.

Posamezne preglednice in grafi, pri katerih so potrebna posebna metodološka pojasnila, so označeni z zvezdico, pojasnila pa so navedena pod njimi. Oznaka »0« v preglednicah pomeni, da pojav ni bil evidentiran, oznaka »-« pa pomeni, da

pojava ni več mogoče evidentirati ali pojav ni bil evidentiran (zakonske spremembe ali sprememba metodologije evidentiranja) ali pa izračun ni smiseln (na primer pri deležu preiskanosti, če v obravnavanem letu ni bilo obravnavano nobeno kaznivo dejanje). Podatki, izraženi v odstotkih, so navedeni na eno decimalno mesto natančno. Pri številkah nad 9.999 se uporablja pika kot ločilo tisočic.

Podatki v tem članku, ki se nanašajo na prejšnja leta, se lahko razlikujejo od istovrstnih podatkov, navedenih v prejšnjih letnih poročilih o delu policije in člankih o kriminaliteti v Sloveniji. Policija statističnih zbirk podatkov za letno poročilo ne »zamrzuje« več, ampak so vsi statistični podatki za vsa leta zajeti na določen dan; za Letno poročilo za leto 2023 so bili vsem enotam dostopni 12. februarja 2024. To pomeni, da so za statistične podatke iz preteklih let upoštevani vsi popravki in morebitni poznejši vnosi. Statistični podatki zato niso več časovno primerljivi, zlasti proti koncu opazovanega večletnega obdobja. Med vzroki za neprimerljivost statističnih podatkov so tudi spremembe zakonodaje (na primer pri številu kaznivih dejanj je to sprememba Kazenskega zakonika).

¹ Pri pripravi gradiva so sodelovali vodje sektorjev, centrov in oddelkov ter drugi zaposleni v Upravi kriminalistične policije Generalne policijske uprave in Službi generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi.

² Damjan Petrič, mag., direktor Uprave kriminalistične policije, Generalna policijska uprava, Slovenija. E-pošta: damjan.petric@policija.si

Statistični podatki se praviloma prikazujejo v daljšem obdobju (pet- ali desetletnem). Dveletnih primerjav (povečanj ali zmanjšanj) policija ne navaja, poudarek je na spreminjanju pogostosti obravnavanih varnostnih dogodkov v daljšem obdobju (trend). Nekateri podatki so sicer še prikazani za krajše obdobje: ker se beležijo šele krajši čas ali zaradi pogostih zakonskih sprememb v zadnjih letih.

Statistični podatki o kriminaliteti so prikazani po datumu prvega zaključnega dokumenta (kazenska ovadba ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe).³ Statistično so prikazana obravnavana kazniva dejanja, tudi kazniva dejanja s področja cestnega prometa. Statistični podatki ne vsebujejo dogodkov z znaki kaznivih dejanj, ki so jih povzročili otroci. Kazniva dejanja, za katera se storilci preganjajo na predlog in pri katerih je oškodovanec že ob podaji ovadbe odstopil od pregona (pisna izjava o umiku ali izjava o umiku predloga za pregon), so prikazana v posebni preglednici, niso pa všteta v skupno število obravnavanih kaznivih dejanj.

V okviru obravnavane kriminalitete so prikazana kazniva dejanja, za katera je policija vložila kazensko ovadbo ali poročilo v njeno dopolnitev. Preiskana kazniva dejanja so tista, pri katerih je bil osumljenec znan že ob prijavi ali odkritju kaznivega dejanja ali pa ga je policija odkrila pozneje.

Za opredelitev kaznivih dejanj, ki so posledica organizirane kriminalne dejavnosti, morajo biti izpolnjena štiri obvezna merila in najmanj dve od sedmih spremenljivih (izbirnih) meril. Obvezna merila so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvajanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Spremenljiva merila so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniški način delovanja ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko.

Podatki o iskanih in najdenih vozilih so prikazani po datumu zaključnega dokumenta kaznivega dejanja, ki mu pripadajo. Podatki o zaseženih prepovedanih drogah so prikazani za vsa kazniva ravnanja (kazniva dejanja in prekrške), in sicer po datumu vpisa v zbirko podatkov.

V članku so navedeni statistični podatki o številu dejanskih – in ne statističnih – oseb. To pomeni, da je posamezna

³ Datum prvega zaključnega dokumenta ne določa vsebine. Pri posameznem kaznivem dejanju je vedno prikazana zadnja vrednost spremenljivk ob zajemu statističnih podatkov iz evidence kaznivih dejanj.

oseba v posameznem obdobju (letu) lahko osumljena enega ali več kaznivih dejanj ali je oškodovana v enem ali več kaznivih dejanjih. Zoper osebo se lahko hkrati izvaja eden ali več prikritih preiskovalnih ukrepov. Zato se v prilogi s statističnimi podatki v preglednici Prikriti preiskovalni ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj število oseb ne sešteva. Zoper eno osebo je namreč lahko odrejenih več prikritih ukrepov, prav tako je lahko posamezni prikriti ukrep odrejen zoper več oseb.

Policija je število prikritih preiskovalnih ukrepov do leta 2019 prikazovala kot število pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju (149.b člen Zakona o kazenskem postopku, 2012; v nadaljnjem besedilu: ZKP) in število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov (149.a člen, prvi odstavek 150. člena ter 151., 155. in 155.a člen ZKP), od leta 2019 pa tudi kot število pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo (149.c člen ZKP) in število pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računu (156. člen) (»Zakon o kazenskem postopku (ZKP)«, 2012). Statistični podatki so tako povzeti iz dveh različnih zbirk podatkov. Ena obsega ukrepe 149.b, 149.c in 156. člena (»ZKP«, 2012), podatke o preostalih ukrepih (149.a člen, prvi odstavek 150. člena ter 151., 155. in 155.a člen (»ZKP«, 2012) zbira Sektor za posebne naloge Uprave kriminalistične policije v Generalni policijski upravi.

Vse preglednice in grafi v aplikaciji statistika so narejeni s sistemskim orodjem SQL Server Reporting Services, razen območnih geografskih prikazov. Ti so izdelani s programom *Visual Studio*. Uporabljena je bila metoda klasifikacije z enakim intervalom (angl. *Equal Interval*), pri kateri se razredi določijo samodejno glede na najnižjo in najvišjo vrednost. Podatki policije so bili kombinirani z zunanjimi viri, in sicer s podatki:

– centralnega registra prebivalstva na dan 9. februarja 2024 – upoštevani so vsi rezidenti s prijavljenim prebivališčem v Sloveniji (teh je 2.161.676); na območja policijskih uprav so umeščeni na podlagi lokacije bivanja (Statistični urad Republike Slovenije [SURS], n. d.);

– Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) s podatki iz januarja 2024 (208.880 aktivnih pravnih subjektov, ki so na območja policijskih uprav umeščeni na podlagi lokacije sedeža podjetja) (Ajpes, 2024);

– Ministrstva za infrastrukturo Republike Slovenije, Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo, o dolžinah državnih cest in e-cest po občinah in regijah od leta 2002 (Odprti podatki Slovenije [OPSI], n. d. a., n. d. b.).

Ker je Hrvaška s 1. januarjem 2023 postala polnopravna članica schengenskega območja, je bil na slovensko-hrvaški

oziroma kopenski meji odpravljen sistematičen nadzor državne meje. Na notranji schengenski meji s Hrvaško je omogočen prost pretok prometa. Na zunanji schengenski meji ima Slovenija še pet mejnih prehodov: tri na zračni in dva na morski meji.

Statistični podatki zajemajo samo kazniva dejanja, za katera je policija izvedela bodisi iz prijave bodisi z lastno dejavnostjo na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete. Del kaznivih dejanj ostaja policiji neznan, zaradi česar govorimo o tako imenovanem temnem polju kriminalitete. Poleg kriminogenih dejavnikov na število kaznivih dejanj vpliva še vrsta drugih dejavnikov, od učinkovitosti policije in drugih organov pri odkrivanju kriminalitete, prednostnih nalog dela, pripravljenosti žrtev in oškodovancev za prijavo kaznivih dejanj do sprememb v kazenski materialni in procesni zakonodaji ter številni drugi (Antolovič, 2022; Ferme in Kebe, 2012; Japelj, 2017, 2018; Jušič, 2023; Kolenc idr., 2013, 2014; Lindav, 2019; Lukan, 2007, 2008, 2009; Lukan in Kolenc, 2010; Urbas, 2020, 2021). Statističnih podatkov, objavljenih v tem članku in letnem poročilu policije, ni mogoče primerjati s statističnimi podatki v mednarodnem prostoru, saj so med državami velike razlike, tako na področju kazenske zakonodaje kot na področju pravil statističnega evidentiranja in prikazovanja statističnih podatkov (Clarke, 2013). Bolj kot neposredni statistični podatki so tako primerljivi trendi gibanja kriminalitete (Aebi idr., 2010). Dober kazalnik stanja na področju kriminalitete sta tudi kriminalitetna statistika Sveta Evrope *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics* (Aebi idr., 2024) in statistika Evropske komisije Eurostat (Eurostat, n. d.), saj vključujeta podatke držav članic Evropske unije, držav kandidatki ter držav Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) in Evropskega gospodarskega prostora (EGP).

2 Splošno o dejavnosti za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

V letu 2023 se je policija spoprijemala z varnostnimi izzivi, kot so povečani tokovi nedovoljenih migracij, prometna preobremenjenost (avto)cest, nove oblike kriminalitete in podobno. Bistvene spremembe na področju nedovoljenih migracij so bile pogojene tudi z vstopom Hrvaške v schengensko območje s 1. januarjem 2023 in odpravo sistematičnega nadzora na notranji meji s Hrvaško vse do 21. oktobra 2023, ko je bil znova uveden začasni nadzor na notranji kopenski meji s Hrvaško in Madžarsko.

Slovenska policija se je na pridružitve Hrvaške schengenskem območju pripravljala že dalj časa na strateški in taktični ravni. Vse spremembe je izvajala v skladu s Strategijo

dela in organizacijo slovenske policije po vstopu Republike Hrvaške v schengensko območje (Republika Slovenija, Gov. si, 2023), sprejeto v decembru 2022. Strategija je opredelila tudi spremenjeni način izvajanja izravnalnih ukrepov na notranjih mejah z vsemi sosednjimi državami, izvajanje zakonodaje Evropske unije na notranjih mejah in dejavnosti ob morebitni začasni vnovični uvedbi nadzora na notranjih mejah. Z obema sindikatoma in Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije je bil podpisan Sporazum o razreševanju položaja uslužbencev policije v okviru prilagajanja delovanja policije po vstopu Hrvaške v schengenski prostor (»Sporazum o razreševanju položaja uslužbencev policije v okviru prilagajanja delovanja policije po vstopu Republike Hrvaške v schengensko območje«, 2023).

Zaradi čezmejne razsežnosti kriminalitete je slovenska policija tudi v letu 2023 z varnostnimi organi držav članic Evropske unije in Europolom načrtovala in izvajala skupne policijske dejavnosti za odkrivanje in preprečevanje hudih in organiziranih oblik kriminala, tudi v okviru projektov Evropske večdisciplinarne platforme za boj proti kriminaliteti (EMPACT).

Nezakonito preseljevanje se vse bolj povezuje z drugimi oblikami kriminalitete (tudi z radikalizacijo in terorizmom), zato je policija izvajala vse zakonite ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje nezakonitih migracij. V letu 2023 se je soočala z velikim porastom števila kaznivih dejanj, povezanih s tihotapljenjem ljudi, in tudi vnovična uvedbačasnega mejnega nadzora na meji s Hrvaško in Madžarsko stanja ni izboljšala. Z Evropskim centrom za boj proti nedovoljenim migracijam (angl. *European Migrant Smuggling Centre* – EMSC) ter s Hrvaško, Nemčijo in Bosno in Hercegovino je slovenska policija sodelovala v operativni delovni skupini ZeBRa (angl. *Operational Task Force ZeBRa*) in vanjo tudi začasno napolnila nacionalnega strokovnjaka. Nadaljevala je projekt Brdo Migrant Smuggling, začel novembra 2022. Projekt je usmerjen v krepitev in razvijanje nadaljnega policijskega sodelovanja ter skupnega delovanja z državami zahodnega Balkana in sosednjimi državami v boju proti tihotapljenju nezakonitih migrantov.

V sodelovanju z Direktoratom za policijo in druge varnostne naloge Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije je policija v začetku leta 2023 nadaljevala pripravo osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v policiji, s katerim se predlagajo določnejša ureditev razmerja ministrstva do policije v delu, ki se nanaša na usmerjanje policije in pooblastila uradnikov ministrstva za usmerjanje in nadzor policije, ureditev področja upravljanja stvarnega premoženja ministrstva, določitev postopka imenovanja in razrešitve generalnega

direktorja policije in direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada, nadgradnja drugih delovnopравnih institutov, ki bodo omogočali fleksibilnejšo organizacijo in izvajanje nalog policije, ter ureditev postopka prevajanja in tolmačenja pri opravljanju policijskih nalog s tujimi državljani. Dejavnosti policije so bile povezane tudi s sodelovanjem pri pripravi osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije, s katerim se predlaga uskladitev določb s pravnim redom Evropske unije in z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije (»Odločba o ugotovitvi, da je Zakon o nalogah in pooblastilih policije v neskladju z ustavo, in o ugotovitvi kršitve človekove pravice. (s prikrito istovetnostjo)«, 2021) in v zvezi s postopkom, ki se vodi pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije (glede vodenja in vzdrževanja evidenc policije, njihove vsebine in rokov hrambe podatkov v evidencah). Prav tako se predlagajo rešitve za učinkovitejše delovanje policije pri opravljanju nalog, ki izhajajo iz njenih temeljnih zakonskih dolžnosti. Policija je sodelovala tudi pri pripravi osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje. Pripravljen je bil osnutek predloga Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj. V letu 2023 je Ustavno sodišče Republike Slovenije (2023) s tretjo delno odločbo U-I-144/19 z dne 6. julija 2023 odločilo, da se razveljavijo 149.b in 149.c člen ter peti odstavek 156. člena ZKP. Sodišče je razveljavilo tudi šesti odstavek 156. člena ZKP, kolikor se nanaša na peti odstavek tega člena. Ker se z odločbo razveljavlja celotna ureditev teh ukrepov, ki jo bo treba tudi sistemsko uvrstiti v ureditev prikritih preiskovalnih ukrepov v ZKP, je Ustavno sodišče Republike Slovenije učinkovanje razveljavitve vseh razveljavljenih določb odložilo za eno leto od objave te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije 6. junija 2023 (Ustavno sodišče Republike Slovenije, 2023).

Policija je v letu 2023 sodelovala pri pripravi nove Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (»Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (ReNPPZK24–28)«, 2024) in Resolucije o nacionalnem programu na področju prepovedanih drog 2023–2030 (»Resolucija o nacionalnem programu na področju prepovedanih drog 2023–2030 (ReNPPD23–30)«, 2023). Izvajanje nacionalnega programa se bo na operativni ravni zagotovilo z akcijskim načrtom, katerega sprejetje je predvideno v letu 2024. Pri tem je bilo treba upoštevati tudi strategiji Evropske unije na področju drog in za boj proti organiziranemu kriminalu. Poleg tega je Evropska komisija v letu 2023 izvedla Tematsko schengensko ocenjevanje najboljših praks v okviru zmogljivosti držav članic na področjih

policijskega sodelovanja, varovanja zunanjih meja in upravljanja informacijskih sistemov za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami. Decembra 2023 je minister imenoval tudi delovno skupino, ki bo pripravila predlog nove Resolucije o dolgoročnem razvojnem programu policije za obdobje 2026–2035.

Nacionalni preiskovalni urad je v letu 2023 nadaljeval projektni način dela; povezovanje in sodelovanje preiskovalcev s strokovnim znanjem z različnih področij, vključno s tesnejšim sodelovanjem z drugimi državnimi organi in tujimi varnostnimi organi, je omogočilo pospešeno končevanje zadev, ki so se obravnavale daljše obdobje (npr. TEŠ 6), odpiranje novih preiskav, večji pretok informacij in znanja med vodji preiskav kot tudi samimi preiskovalci in s tem posledično izboljšanje rezultatov Nacionalnega preiskovalnega urada. Programsko okolje SharePoint, ki ga od oktobra 2023 uporablja urad, omogoča večjo sledljivost vpogledov v posamezne zadeve, ker deluje na podlagi potrebe po vedenju (angl. *need to know*).

Na področju forenzičnih in kriminalističnotehničnih dejavnosti je Nacionalni forenzični laboratorij v letu 2023 prestal ocenjevanje nacionalnega akreditacijskega telesa in ohranil status akreditiranega laboratorija po mednarodnem standardu ISO/IEC 17025:2017. Obseg akreditirane dejavnosti je ostal enak, skupno je akreditiranih 28 metod. Z vključevanjem novih instrumentov oziroma aparatov v laboratorijsko infrastrukturo pa je omogočeno varno in kompetentno delo. Nove aparature sta v letu 2023 dobila oddelka za biološke in kemijske preiskave.

Laboratorijska infrastruktura Nacionalnega forenzičnega laboratorija omogoča varno in kompetentno delo ter izvedbo akreditiranih in mednarodno priznanih metod. Oddelek za kemijske preiskave je v letu 2023 dobil plinski kromatograf z masnim detektorjem, tekočinski kromatograf, sklopljen s tandemskim masnim spektrometrom z analizatorjem na čas preleta ionov (HPLC-Q-TOF), ter prenosna spektrometra FTIR (angl. *Fourier-transform infrared spectroscopy*) in Raman.⁴ Oddelek za biološke preiskave pa je dobil aparat za avtomatsko izolacijo DNK in program DNAXs za izračunavanje profilov DNK v kompleksnih mešanica.

Nacionalni forenzični laboratorij je v letu 2023 opravil 55.730 instrumentalnih analiz, kar je na ravni let 2022 in 2021. Več jih je bilo opravljenih sicer samo v letih 2017, 2018 in 2019. Desetletno povprečje je 57.658 instrumentalnih analiz.

⁴ Raman spektrometer ali ramanski spektrometer je inštrument za analizo organskih in anorganskih spojin. Ramanska spektroskopija je spektroskopska metoda za primerjavo in identifikacijo spojin z merjenjem spremembe energije sipane svetlobe na vzorcu po vzbujanju z monokromatsko (lasersko) svetlobo.

Forenzične preiskave z različnimi metodami preiskav zavarovanih sledi so prav tako v letu 2023 pomembno prispevale k preiskovanosti različnih kaznivih dejanj. Najštevilnejše so bile tudi v letu 2023 preiskave DNK, ki omogočajo hitro, učinkovito in zanesljivo preiskovanje kaznivih dejanj. V letu 2023 je Nacionalni forenzični laboratorij na tem področju nadaljeval ukrepe s konca leta 2022 za zmanjšanje zaostankov, ki so bili posledica večje odsotnosti zaposlenih, obravnav zadev z večjim številom vzorcev in prednostnih obravnav zadev v zvezi z vlomi v stanovanja in stanovanjske hiše v skladu z usmeritvijo, da se izboljša preiskovanost teh kaznivih dejanj.

Kriminalističnoobveščevalna dejavnost je podpirala procese preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane kriminalitete in drugih hudih oblik kriminalitete kot tudi procese odločanja in poročanja na vseh ravneh organizacijskega delovanja. Vključena je bila v razvoj in priprave strateških kriminalističnoobveščevalnih analitskih izdelkov in razvoj novih metod dela Europol. Kriminalistična analitika je s svojimi izdelki prispevala k učinkovitejšemu usmerjanju kompleksnejših preiskav ter podpirala procese odločanja na operativni in strateški ravni. V letu 2023 je bilo veliko truda vloženega v usposabljanja s področja osnovnih kot tudi naprednih oblik in metod dela kriminalistične analitike ter uporabe naprednih analitskih programskih orodij.

Kriminalistično preiskovanje zahteva veliko specialističnega znanja in posebne veščine, zato je policija dala velik poudarek usposabljanjem in izpopolnjevanjem. Izvedla jih je 87. Podobno kot predhodna leta so prevladovala usposabljanja za odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete in korupcije, kriptovalut, za digitalno forenziko, premoženjsko kriminaliteto, nasilje v družini in trgovino z ljudmi. Usposabljali so se kriminalisti mobilnih kriminalističnih oddelkov. Izvedena so bila specialistična usposabljanja na področju kriminalističnoobveščevalne analitike in dela z informatorji in viri ter nadaljevalno usposabljanje in izpopolnjevanje članov pogajalskih skupin. Izvedena so bila usposabljanja s področja protiteroristične dejavnosti in uporabe novih tehnologij v primeru terorističnega napada in mednarodnega sodelovanja. Usposabljali so se tudi preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada. V okviru Sklada za notranjo varnost je bilo izvedenih 24 usposabljanj in izpopolnjevanj, med drugim kriminalistični tečaj. Osnovnega usposabljanja se je udeležilo 13 udeležencev, praktičnega dela pa 21, med njimi tudi po en predstavnik Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, Inštituta za sodno medicino in Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru ter dva predstavnika srbskega notranjega ministrstva.

Predstavniki policije so se redno udeleževali zasedanj delovnih skupin in odborov institucij Evropske unije s po-

dročja notranjih zadev. Na zasedanjih so aktivno sodelovali pri oblikovanju zakonodajnih in drugih aktov ter pobud, ki vplivajo na krepitev varnosti državljanov Slovenije in celotnega prostora Evropske unije. V letu 2023 sta bila sprejeta dva pomembna zakonodajna akta, ki vplivata na delo policije: v maju 2023 je začela veljati Direktiva 2023/977 o izmenjavi informacij med organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic (»Direktiva 2023/977 o izmenjavi informacij med organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic ter razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2006/960/PNZ«, 2023), v novembru 2023 pa so bila uspešno končana pogajanja med Svetom Evropske unije in Evropskim parlamentom o Uredbi (EU) o avtomatizirani izmenjavi podatkov za policijsko sodelovanje (Prüm II) (»Uredba (EU) 2024/982 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2024 o avtomatiziranem iskanju in izmenjavi podatkov za policijsko sodelovanje ter spremembi sklepov Sveta 2008/615/PNZ in 2008/616/PNZ ter uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba Prüm II)«, 2024).

Slovenski policisti so sodelovali v različnih mednarodnih operativnih akcijah. Vključeni so bili v skupne akcijske dneve v okviru projektov EMPACT, organizirane za področje nedovoljenih migracij, tihotapstva trošarinskega blaga, prepovedanih drog – predvsem kokaina v zabojnikih – in orožja, zlorab plačilnih kartic in drugih plačilnih sredstev ter odstranjevanja spletnih vsebin, ki spodbujajo terorizem.

Mednarodne dejavnosti so potekale prav tako v okviru različnih projektov in že vzpostavljenih oblik sodelovanja z različnimi mednarodnimi varnostnimi organizacijami in agencijami, zlasti z Agencijo Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj Europol in Mednarodno organizacijo kriminalistične policije Interpol, ter v okviru schengenskega prostora. Predstavniki policije so izvajali naloge v okviru Europol, in sicer v upravnem odboru, njegovih podskupinah in v okviru delovne skupine vodij nacionalnih enot Europol ter v upravnih strukturah Interpol. Predstavniki policije so sodelovali z evropsko mrežo prometnih policij Roadpol in evropsko zvezo policijskih enot Railpol, ki zagotavlja varnost na železnicah. Spomladi 2023 je Slovenija gostila delovno skupino Kriminal in nezakonite migracije ter organizacije. Predstavnice policije so sodelovale tudi v Evropski mreži policistk.

Vodstvo policije se je udeležilo več mednarodnih in regionalnih konferenc in sestankov; tako se je generalni direktor policije maja 2023 udeležil neformalnega srečanja policijskih šefov v Stockholmu, ki ga je organiziralo švedsko predsedstvo Sveta Evropske unije. Dogodka so se udeležili šefi policij ali

njihovi namestniki iz držav članic Evropske unije, schengenskih držav in Združenega kraljestva ter predstavnik Evropa. Osredinili so se na zagotavljanje zakonitega dostopa do podatkov za učinkovito delo organov odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, na policijsko delo v digitalni dobi ter na potrebe po kadrih, njihovih veščinah in usposabljanju v naslednjih desetih letih.

Neformalnemu srečanju je septembra 2023 sledilo zborovanje evropskih policijskih šefov (angl. *European Police Chiefs Convention*; – v nadaljnjem besedilu: EPCC), ki ga je poleg Evropa gostila tedaj predsedujoča država Svetu Evropske unije – Španija. Generalni direktorji in drugi visoki gostje so razpravljali o kriminalu in policijskem delu v digitalni dobi, o vlogi, ki jo ima kriminal pri destabilizaciji družbe, ter o izzivih, ki jih nelegalne migracije prinašajo za schengensko območje. Ob robu EPCC je generalni direktor policije opravil tudi vrsto dvostranskih srečanj, med drugim se je sestal z izvršno direktorico Evropa.

Zaradi odziva na povečan migracijski pritisk po zahodnobalkanski poti se je generalni direktor policije junija 2023 v Rimu udeležil tristranskega srečanja šefov policij Hrvaške, Italije in Slovenije. Dogovorili so se za okrepitev skupnih aktivnosti, zlasti mešanih patrolj, usklajevanje ukrepov za učinkovito upravljanje migracij ter pravočasno izmenjavo informacij med policijami vseh treh držav. Na pobudo Slovenije je novembra 2023 sledilo videokonferenčno tristransko srečanje, na katerem so šefi policij pregledali napredek in se dogovorili za nadaljnja redna videokonferenčna srečanja, ki se razširijo na partnerje vzdolž zahodnobalkanske migracijske poti.

Julija 2023 se je generalni direktor policije v Budimpešti udeležil mednarodnega sestanka šefov policije Slovenije, Madžarske, Hrvaške, Slovaške in Romunije, ki sta ga organizirala madžarsko ministrstvo za notranje zadeve in madžarska policija. Ena od osrednjih točk pogovorov so bili postopki za pospešitev izmenjave informacij na področju preprečevanja in obvladovanja nedovoljenih migracij in drugih varnostnih tveganj v regiji. Poleg tega je imel generalni direktor policije, tudi še kot vršilec dolžnosti, več dvostranskih srečanj s šefi drugih policij, še zlasti sosednjih držav.

3 Preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

Policija je v letu 2023 obravnavala 54.344 kaznivih dejanj, za katera je vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe (v nadaljnjem besedilu: kazniva dejanja), kar je pod desetletnim povprečjem, ki je 59.179

kaznivih dejanj (tabela 1). Preiskanost kaznivih dejanj je bila 51,4-odstotna, v zadnjih desetih letih pa 50,7-odstotna. Na število obravnavanih kaznivih dejanj vpliva predvsem število kaznivih dejanj splošne kriminalitete, med katerimi imajo največji delež premoženjska kazniva dejanja. Po več letih njihovega zmanjševanja se je negativna trendna krivulja v letu 2022 obrnila navzgor in v letu 2023 je število kaznivih dejanj doseglo raven pred epidemijo covida-19. Tudi pri obravnavi kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete je zaznan podoben trend.

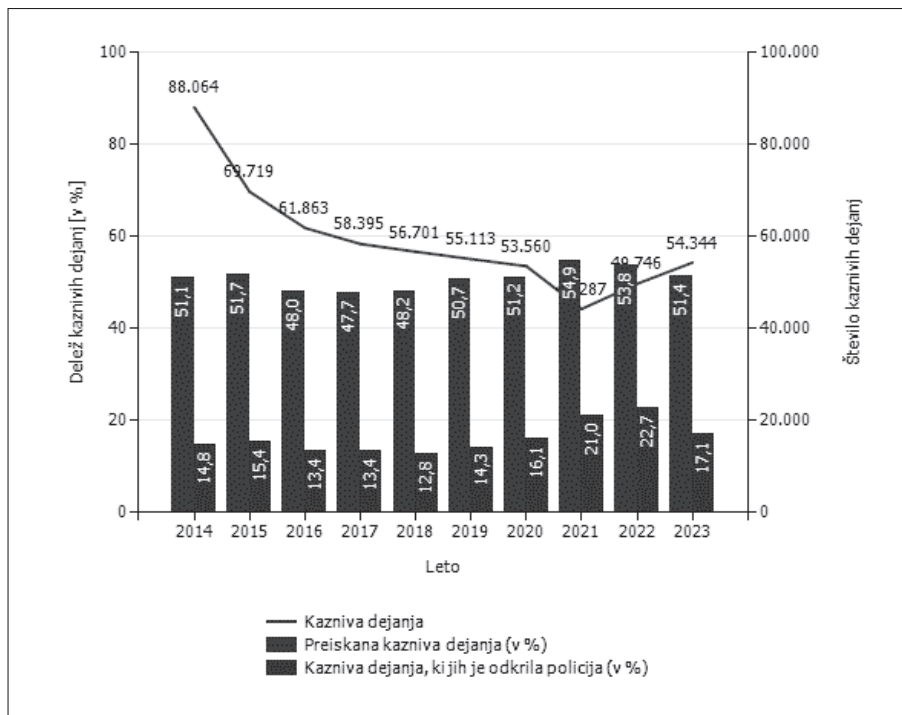
Evidentirana kazniva dejanja so v letu 2023 ustvarila škodo v višini 251.684,9 (v 1.000 EUR), pri čemer največji del, 50,7 odstotka, zajema škoda, povzročena s kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete.

S primerjanjem podatkov v desetletnem obdobju lahko ugotovimo, da se je večletni trend upadanja števila obravnavanih kaznivih dejanj obrnil. Na ta trend obravnavanih kaznivih dejanj v zadnjih letih je vplivalo predvsem manjše število obravnavanih kaznivih dejanj (tabela 1) v času pandemske krize.

Pri pregledu podatkov za zadnjih deset let (2014–2023) lahko opazimo, da je število kaznivih dejanj, delež preiskanih dejanj in delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija v letu 2023, primerljivo z obdobjem pred pandemsko krizo. Preiskanost kaznivih dejanj se v desetletnem obdobju giblje med 47,7 in 54,9 odstotka, v letu 2023 pa je bila 51,4-odstotna (graf 1).

Tabela 1: Kazniva dejanja – osnovni pregled (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Osnovni pregled	Leto									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število kaznivih dejanj (celotna kriminaliteta)	88.064	69.719	61.863	58.395	56.701	55.113	53.560	44.287	49.746	54.344
Število preiskanih kaznivih dejanj	44.968	36.010	29.713	27.847	27.339	27.948	27.407	24.325	26.744	27.938
Število kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	13.028	10.733	8.295	7.828	7.263	7.905	8.598	9.297	11.276	9.308
Število kaznivih dejanj splošne kriminalitete	70.986	56.805	51.683	49.409	48.299	47.022	45.617	37.563	42.022	46.178
Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete	17.078	12.914	10.180	8.986	8.402	8.091	7.943	6.724	7.724	8.166
Število kaznivih dejanj organizirane kriminalitete	399	406	468	444	610	823	523	399	502	880
Število kaznivih dejanj mladletniške kriminalitete	1.942	1.359	1.319	1.362	1.337	1.424	1.219	927	1.188	1.552
Delež splošne kriminalitete (v %)	80,6	81,5	83,5	84,6	85,2	85,3	85,2	84,8	84,5	85,0
Delež gospodarske kriminalitete (v %)	19,4	18,5	16,5	15,4	14,8	14,7	14,8	15,2	15,5	15,0
Delež organizirane kriminalitete (v %)	0,5	0,6	0,8	0,8	1,1	1,5	1,0	0,9	1,0	1,6
Delež mladletniške kriminalitete (v %)	2,2	1,9	2,1	2,3	2,4	2,6	2,3	2,1	2,4	2,9
Število mrtvih	31	53	34	35	26	31	28	24	53	71
Število hudo poškodovanih	236	220	182	155	152	128	126	98	405	418
Število lahko poškodovanih	2.030	1.851	1.677	1.271	1.331	1.340	1.267	997	1.618	1.822
Škoda (v 1.000 EUR)	815.088,8	516.152,3	609.163,2	507.825,5	561.193,6	402.206,5	332.104,5	251.103,2	227.726,6	251.684,9
Škoda gospodarske kriminalitete (v 1.000 EUR)	723.892,3	421.580,9	537.568,7	435.248,4	494.468,5	306.166,1	259.217,1	201.791,9	150.719,4	127.626,1
Delež škode gospodarske kriminalitete (v %)	88,8	81,7	88,2	85,7	88,1	76,1	78,1	80,4	66,2	50,7

Graf 1: Število kaznivih dejanj ter deleži preiskanih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Leta 2023 je bilo s kaznivimi dejanji oškodovanih skupno 30.438 fizičnih oseb, policija pa je s svojim delom zbrala dokaze in podala kazenske ovadbe za 15.896 fizičnih oseb (tabela 2).

letu 2023 nadaljuje dolgoletni trend upadanja števila kaznivih dejanj, obravnavanih na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb, in števila ovadenih oseb (tabela 3).

Tabela 2: Fizične osebe v kaznivih dejanjih (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Fizične osebe	Leto									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število ovadenih oseb	19.339	16.712	16.135	15.864	15.720	16.164	15.604	14.243	15.325	15.896
Število oškodovanih oseb	43.907	36.557	36.248	35.216	33.066	32.386	31.337	24.197	26.650	30.438

Policija je v predkazenskih postopkih poleg navedenih fizičnih oseb ugotavljala tudi vpletenost pravnih oseb. S primerjavo podatkov iz preteklih let lahko ugotovimo, da se v

Tabela 3: Pravne osebe v kaznivih dejanjih (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Pravne osebe	Leto									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število kaznivih dejanj, obravnavanih na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb (25. člen)	4.221	3.711	4231	2.999	3.108	3.202	2.986	2.382	2.261	2.051
Število ovadenih oseb	1.199	1.148	1.003	840	714	715	749	659	561	578
Število oškodovanih oseb	10.157	9.200	7.166	7.383	7.118	6.575	6.439	6.460	5.141	5.398

Pregled števila zaključnih dokumentov, povezanih s predkazenskimi postopki, ki jih je policija vodila v letu 2023, kaže na porast števila podanih kazenskih ovadb in izrazitejši porast števila kazenskih ovadb v skrajšanem postopku, ki je na najvišji ravni v zadnjih desetih letih (tabela 4).

Večino kaznivih dejanj obravnavajo policijske enote na regionalni in lokalni ravni (policijske uprave – PU), nekaj pa jih obravnava tudi Generalna policijska uprava (GPU), predvsem Nacionalni preiskovalni urad (tabela 5).

Tabela 4: Zaključni dokumenti obravnavanih kaznivih dejanj (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta zaključnega dokumenta	Število zaključnih dokumentov									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kazenska ovadba	31.940	24.291	25.133	23.746	23.013	23.302	23.699	18.602	19.625	22.142
Poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe (148/9 ZKP)	18.364	15.684	15.189	14.535	14.619	14.651	17.088	14.487	14.318	17.164
Poročilo o dejanjih brez pravne podlage za pregon (148/7 ZKP; 148/10 ZKP-E)	7.593	7.236	7.265	7.220	6.997	7.094	6.937	6.687	6.840	6.749
Kazenska ovadba – skrajšan postopek*	30.613	25.907	23.794	28.236	30.972	29.336	26.384	23.253	27.138	31.033

* Gre za kazenske ovadbe zoper znane storilce za bagatelna kazniva dejanja, in sicer za:

- tatvine po drugem odstavku 204. člena KZ-1, če višina vrednosti ukradene stvari ne presega 200 evrov,
- zatajitve po drugem in petem odstavku 208. člena KZ-1, če vrednost zatajene stvari ne presega 200 evrov,
- goljufije po petem odstavku 211. člena KZ-1, če povzročena premoženjska škoda ne presega 200 evrov,
- poškodovanje tuje stvari po prvem odstavku 220. člena KZ-1, če povzročena škoda ne presega 500 evrov, in
- kazensko ovadbo zoper neznanega storilca za kazniva dejanja, za katera je kot glavna kazen predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let.

Tabela 5: Število kaznivih dejanj po enotah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Enota dosjeja	Število kaznivih dejanj									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Policijska uprava Celje	9.615	6.812	6.842	6.210	5.856	6.220	6.600	5.496	6.099	5.939
Policijska uprava Koper	6.182	6.977	4.237	4.269	4.165	3.867	4.249	3.605	3.636	3.895
Policijska uprava Kranj	6.075	5.422	4.570	3.865	4.126	3.327	3.412	2.562	2.672	3.550
Policijska uprava Ljubljana	42.405	31.529	28.206	27.018	25.167	23.863	22.229	18.245	22.293	23.165
Policijska uprava Maribor	11.390	8.906	7.713	7.299	7.103	7.188	7.573	5.711	5.679	7.078
Policijska uprava Murska Sobota	3.187	3.002	2.460	2.347	2.418	3.105	1.733	1.594	1.755	1.896
Policijska uprava Nova Gorica	2.939	2.173	2.519	2.279	2.164	1.943	2.239	1.832	2.025	2.207
Policijska uprava Novo mesto	6.105	4.801	5.174	5.061	5.547	5.535	5.439	5.082	5.464	6.525
Generalna policijska uprava	166	97	142	47	155	65	86	160	123	89
Skupaj	88.064	69.719	61.863	58.395	56.701	55.113	53.560	44.287	49.746	54.344

Preiskovanje kaznivih dejanj ter njihovo preprečevanje in odkrivanje so med glavnimi nalogami policije, sama preiskavnost pa eden od kazalnikov uspešnosti dela, pri čemer je treba upoštevati tudi številne druge dejavnike, ki vplivajo na delo policije. Lahko

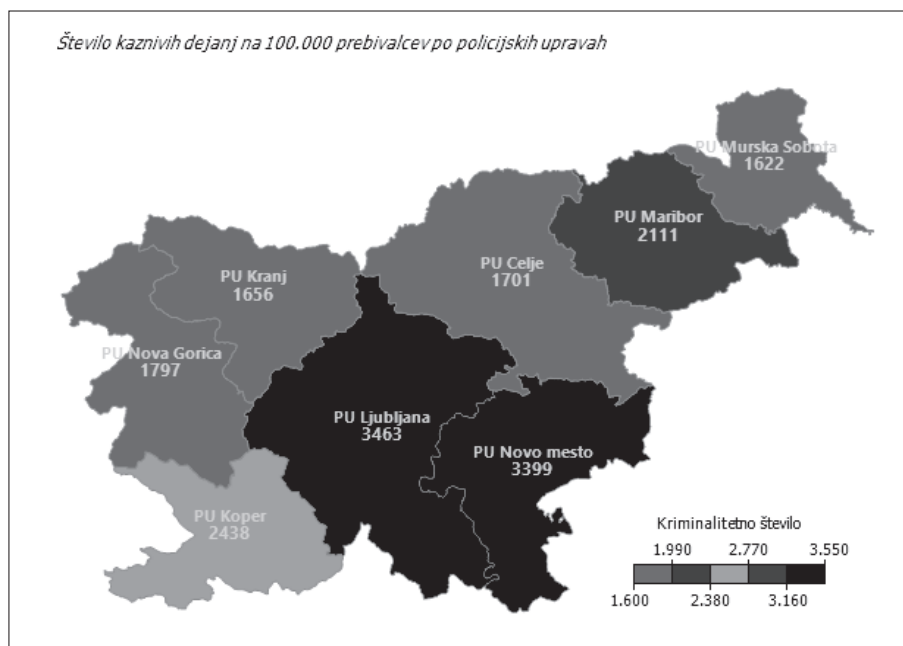
ugotovimo, da so bile policijske enote na tem področju v letu 2023 relativno uspešne, kar dokazuje tudi skupni delež preiskavnosti kaznivih dejanj, ki je sicer nižji kot leta 2022, kljub temu pa nad dolgoročnim povprečjem, ki znaša 50,8 odstotka (tabela 6).

Tabela 6: Preiskavnost kaznivih dejanj po enotah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Enota dosjeja	Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Policijska uprava Celje	58,5	57,3	59,0	60,6	60,5	58,9	63,3	67,1	66,8	58,1
Policijska uprava Koper	59,9	69,0	46,8	47,2	50,0	49,2	46,1	56,1	54,6	51,5
Policijska uprava Kranj	55,6	55,0	47,1	44,2	52,5	48,8	52,3	53,0	50,6	55,9
Policijska uprava Ljubljana	44,7	41,9	40,2	40,6	37,6	43,6	44,9	46,2	47,2	44,2
Policijska uprava Maribor	51,8	53,5	49,7	51,6	52,6	50,6	50,8	55,2	54,8	53,0
Policijska uprava Murska Sobota	68,6	72,3	67,2	67,9	66,9	76,7	66,6	67,4	66,1	62,7
Policijska uprava Nova Gorica	47,4	54,1	53,2	50,4	50,1	53,7	51,8	65,3	54,6	57,2
Policijska uprava Novo mesto	60,3	60,1	62,4	56,2	63,1	58,2	60,1	63,9	60,8	60,9
Generalna policijska uprava	93,4	94,8	95,1	100,0	100,0	93,8	88,4	94,4	86,2	97,8
Skupaj	51,1	51,7	48,0	47,7	48,2	50,7	51,2	54,9	53,8	51,4

Obremenjenost posameznih regij s številom kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev je razvidna iz spodnjega prikaza, pri čemer najbolj izstopata PU Ljubljana in PU Novo mesto. To ne preseneča, saj gre za izrazito urbano okolje z velikim številom prebivalstva in visoko stopnjo dnevne migracije, ki obsega tudi upravno in poslovno središče države, Ljubljano. Razvidna je tudi nekoliko večja obremenjenost PU Koper, druge regije pa so približno enako obremenjene s kriminaliteto. Najmanj obremenjena je bila v letu 2023 PU Murska Sobota s 1.622 kaznivimi dejanji na 100.000 prebivalcev (slika 1).

Specializirana preiskovalna skupina s finančno upravo in uradom za preprečevanje pranja denarja ter skupna preiskovalna skupina (JIT) z varnostnimi organi Bosne in Hercegovine sta prispevali k podani kazenski ovadbi zoper hudodelsko združbo zaradi zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, pranja denarja in hudodelskega združevanja, s čimer je bilo pridobljene za več kot 5 milijonov evrov premoženjske koristi. Kazenska ovadba je bila vložena zoper več uradnih oseb organa v sestavi Ministrstva za finance Republike Slovenije, ki so nezakonito pridobili 224 transakcijskih računov za 62

Slika 1: Število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Nacionalni preiskovalni urad je v letu 2023 obravnaval 85 kaznivih dejanj (81 s področja gospodarske kriminalitete in štiri s področja organizirane kriminalitete) in jih tudi vsa preiskal. Ocenjena škoda oziroma protipravno pridobljena premoženjska korist je znašala 39,8 milijona evrov. Kaznivih dejanj, ki jih je Nacionalni preiskovalni urad preiskoval in zaradi katerih je bilo oškodovanih 53 oseb, je bilo osumljenih 335 oseb.

Med preiskavami, ki jih je Nacionalni preiskovalni urad končal v letu 2023, velja poudariti preiskavo hudodelske združbe, ki je imela v Sloveniji skrit obrat za proizvodnjo nezakonitih tobačnih izdelkov. Zaseženih je bilo najmanj 816 kg rezanega tobaka, 1.392 kg tobačnih listov in 425 kg cigaret.

fizičnih in 32 pravnih oseb. S kazensko ovadbo sta bili končani še dolgoletna preiskava v zvezi z vzpostavitvijo bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj in obsežna preiskava davčnega vrtiljaka, v katerega je bilo vpletenih 60 pravnih subjektov. V skladu z usmeritvami ministra za notranje zadeve je Nacionalni preiskovalni urad prednostno preiskoval sume korupcijskih kaznivih dejanj. Tako je vodil več predkazenskih postopkov v zvezi s poslovanjem Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS, d. d.) in preiskoval sum kaznivega dejanja podkupnine zoper župana. Uspešno je preiskal sum kaznivega dejanja pri nabavi posebnega zdravstvenega materiala.

V letu 2023 je bilo skupno izvedenih 1.131 prikritih preiskovalnih ukrepov (v letu 2022 pa 993), kar je na ravni

desetletnega povprečja (tabela 7). Policija je število prikritih preiskovalnih ukrepov do leta 2019 prikazovala kot število pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju in število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov, od leta 2019 pa tudi kot število pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo ter število pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računu (podrobneje v metodoloških pojasnilih).

2023 46.178, kar je še vedno pod desetletnim povprečjem, ki je 49.558 kaznivih dejanj na leto. Delež splošne kriminalitete se v zadnjih desetih letih ni veliko spreminjal in se je gibal okrog 84,0 odstotka celotne kriminalitete. V letu 2023 je bil delež splošne kriminalitete v skupnem številu kaznivih dejanj 85,0-odstoten. Preiskanost teh kaznivih dejanj je bila 47,4-odstotna (tabela 8).

Tabela 7: Prikriti preiskovalni ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta ukrepa	Število ukrepov									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju	647	485	566	437	486	393	483	382	381	338
Število pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo	–	–	–	–	–	75	195	140	122	114
Število pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računu	–	–	–	–	–	69	118	122	171	166
Število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov	794	793	721	633	613	815	812	560	319	513
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju	477	256	331	220	238	199	206	137	120	105
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov	–	–	–	–	–	19	74	33	24	17
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju	–	–	–	–	–	71	96	51	85	67
Število oseb, zoper katere so bili odrejeni drugi prikriti preiskovalni ukrepi	293	255	249	247	259	301	318	255	288	196

4 Pregled po posameznih vrstah kriminalitete

4.1 Splošna kriminaliteta

Krivulja števila obravnavanih kaznivih dejanj splošne kriminalitete je bila v zadnjih desetih letih vse do leta 2021 obrnjena navzdol, v zadnjih dveh letih pa se je znova obrnila navzgor. Kaznivih dejanj splošne kriminalitete je bilo v letu

Tabela 8: Kazniva dejanja splošne kriminalitete (najpogostejših 10) (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Tatvina	16.678	15.154	12.577	15.294	17.971	30,2	31,7	30,8	30,0	33,2
Velika tatvina	9.361	9.101	5.418	6.143	6.828	20,1	21,7	23,3	20,3	17,9
Poškodovanje tuje stvari	3.328	3.691	3.216	3.208	3.479	23,7	25,6	22,5	22,7	24,2
Goljufija	3.133	2.665	2.564	2.768	3.328	77,5	69,8	64,7	61,6	54,1
Grožnja	1.610	1.915	1.674	1.638	1.708	88,8	87,1	86,8	89,1	88,9
Lahka telesna poškodba	1.424	1.315	1.068	1.160	1.316	88,5	90,1	89,0	88,4	89,4
Nasilje v družini	1.335	1.478	1.286	1.138	1.312	97,1	98,0	98,0	97,4	97,9
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v športu	1.252	1.369	1.297	1.250	1.159	92,9	93,0	93,6	94,7	93,3
Zatajitev	1.477	1.306	949	1.092	1.154	36,1	39,1	41,3	33,4	36,0
Ponarejanje listin	1.302	853	1.494	1.132	792	93,4	91,8	94,8	92,2	89,5
Druga kazniva dejanja	6.122	6.770	6.020	7.199	7.131	80,2	76,5	79,3	83,9	82,2
Skupaj	47.022	45.617	37.563	42.022	46.178	46,6	47,4	50,5	48,8	47,4

Med obravnavanimi kaznivimi dejanji splošne kriminalitete je bilo največ kaznivih dejanj premoženjske kriminalitete, in sicer 33.683, kar je na ravni pred epidemijo covid-19. Petletno povprečje je 31.406 kaznivih dejanj zoper premoženje. Preiskanosť kaznivih dejanj zoper premoženje je bila v letu 2023 32,1-odstotna, kar je na ravni preteklih let. Več je bilo ropov in tatvin. Policija je iskala tudi nekaj več vozil kot v letih 2021–2022, in sicer 582 (tabela 9). Problematika mobilnih kriminalnih združb, ki v Sloveniji izvršujejo različne

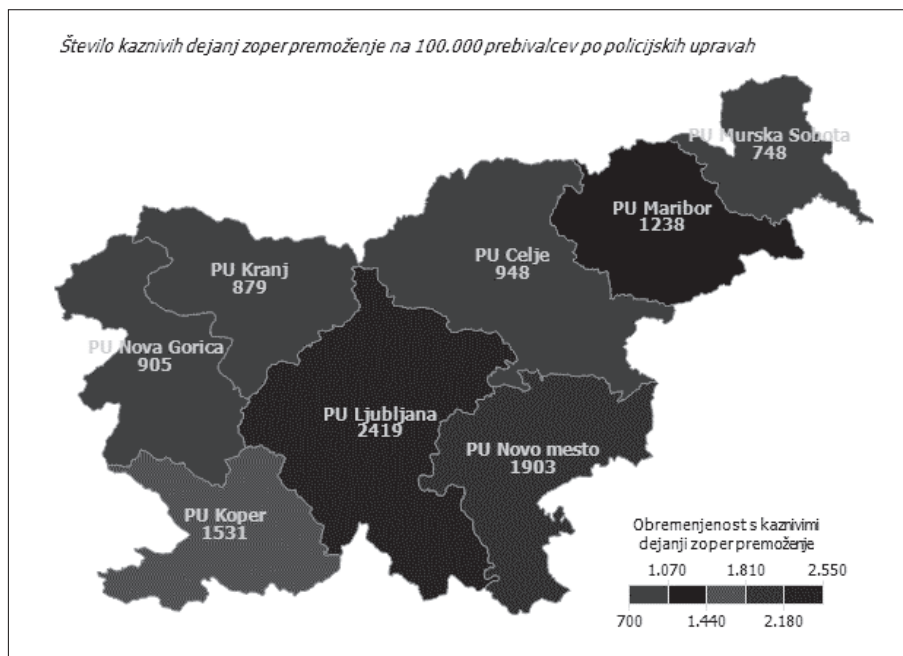
oblike premoženjskih kaznivih dejanj, je periodična. Večje organizirane združbe so običajno razdeljene v več skupin, ki delujejo samostojno ali si razdelijo območja delovanja. Skupine se razlikujejo tudi glede na kazniva dejanja, ki jih izvršujejo – ene so specializirane za vlome v stanovanja in hiše, druge za drzne tatvine. V letu 2023 so bile organizirane kriminalne skupine znova zaznane, so pa predvsem vlamljale, ukvarjale pa so se tudi s krajo vozil.

Tabela 9: Kazniva dejanja zoper premoženje (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Poškodovanje tuje stvari	3.328	3.691	3.216	3.208	3.479	23,7	25,6	22,5	22,7	24,2
Velika tatvina	9.361	9.101	5.418	6.143	6.828	20,1	21,7	23,3	20,3	17,9
Tatvina	16.678	15.154	12.577	15.294	17.971	30,2	31,7	30,8	30,0	33,2
Rop	255	185	163	141	209	54,1	47,0	62,6	56,0	56,0
Roparska tatvina	59	70	59	74	83	76,3	82,9	81,4	71,6	72,3
Zatajitev	1.477	1.306	949	1.092	1.154	36,1	39,1	41,3	33,4	36,0
Goljufija	3.133	2.665	2.564	2.768	3.328	77,5	69,8	64,7	61,6	54,1
Požig	46	46	46	30	36	26,1	30,4	21,7	20,0	16,7
Druga kazniva dejanja	801	876	736	635	595	72,4	70,3	65,8	74,6	62,9
Skupaj	35.138	33.094	25.728	29.385	33.683	32,5	32,8	33,3	31,4	32,1

Pri pregledu kaznivih dejanj zoper premoženje na 100.000 prebivalcev lahko ugotovimo, da je s to vrsto kriminalitete najbolj obremenjena PU Ljubljana. To ne preseneča, saj je premoženjska kriminaliteta posebej izrazito prisotna v velikih urbanih središčih, ki jih je največ prav v tej regiji, kjer je tudi prestolnica države Ljubljana (slika 2).

V letu 2023 je policija obravnavala 1.556 kaznivih dejanj zoper življenje in telo, kar je nad petletnim povprečjem, ki je 1.478 kaznivih dejanj. Preiskano je bilo devet od desetih takih kaznivih dejanj. Prevladovale so povzročitve lahke telesne poškodbe. Bilo jih je toliko kot pred epidemijo. Število ubojev ne odstopa od preteklih let, medtem ko je bilo v letu 2023 manj umorov (tabela 10).

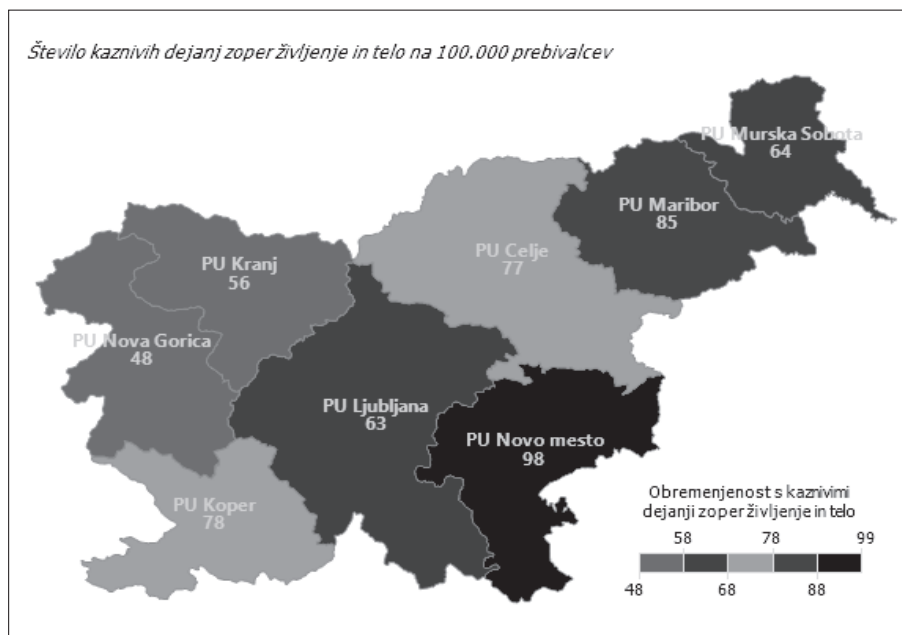
Slika 2: Število kaznivih dejanj zoper premoženje na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Tabela 10: Kazniva dejanja zoper življenje in telo (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Uboj	17	29	18	22	19	100,0	96,6	94,4	100,0	100,0
Umor	14	16	13	18	9	71,4	100,0	100,0	100,0	100,0
Posebno huda telesna poškodba	6	4	9	6	2	100,0	100,0	88,9	100,0	100,0
Huda telesna poškodba	138	124	106	108	162	79,7	83,9	91,5	87,0	82,1
Lahka telesna poškodba	1.424	1.315	1.068	1.160	1.316	88,5	90,1	89,0	88,4	89,4
Druga kazniva dejanja	44	73	44	60	48	97,7	94,5	95,5	98,3	89,6
Skupaj	1.643	1.561	1.258	1.374	1.556	88,0	90,1	89,7	89,1	88,9

Prikaz obremenjenosti policijskih uprav s kaznivimi dejanji zoper življenje in telo kaže, da sta bili v letu 2023 s temi kaznivimi dejanji na 100.000 prebivalcev najbolj obremenjeni PU Novo mesto in PU Maribor. Najmanj pa je bila obremenjena PU Nova Gorica (slika 3).

Število prijavljenih in odkritih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost se je v zadnjih treh letih povečevalo. V letu 2023 jih je policija obravnavala 598, kar je največ v zadnjih petih letih. Preiskanost takih kaznivih dejanj je bila nekoliko slabša kot pretekla leta, vendar je bil delež preiskanosti

Slika 3: Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo na 100.000 prebivalcev (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

še vedno dokaj visok – 87,5-odstoten, a za nekaj odstotnih točk nižji kot pretekla leta. Med njimi je bilo, največ v zadnjih petih letih, kar 192 kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in razpečevanja pornografskega gradiva. Spolnih napadov na osebo, mlajšo od 15 let, je policija v letu 2023 obravnavala 185, tudi največ v zadnjih petih letih. Slovenska policija je v boju proti spolnemu izkoriščanju otrok po spletu zelo dejavna in je sodelovala s tujimi varnostnimi organi, Europolom in Interpolom. Razširjenost interneta in elektronskih naprav ter njihova dostopnost otrokom in mladostnikom, ki so v virtualnem svetu brez nadzora, prepuščeni sami sebi in niso opremljeni z znanjem in osebno odgovornostjo, povečujeta tveganje, da bodo postali žrtve spolnega izkoriščanja. Še toliko bolj ob domnevi, da je oseb s spolno preferenco do otrok ogromno, načini zakrivanja identitete so učinkoviti, otroci pa so na svetovnem spletu lahko dostopni vsakomur. Policija je bila dejavna v projektu EMPACT in pri povezovanju držav zahodnega Balkana v boju proti tej obliki kriminala. Za izvajanje forenzičnega intervjuja z otrokom je usposobljenih deset kriminalistik in kriminalistov. Povečevanje števila posilstev (dokončanih in poskusov) se je v letu 2023 umirilo, policisti so obravnavali 73 posilstev, v letu 2022 pa 74 (tabela 11).

Na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke je policija obravnavala 2.677 kaznivih dejanj, kar je na ravni povprečja preteklih let. Med njimi je bilo največ kaznivih dejanj nasilja v družini, in sicer 1.312, kar je na ravni povprečja preteklih let. So pa policisti obravnavali več primerov (788) zanemarjanj mladoletne osebe in surovega ravnanja z njo, največ v zadnjih petih letih. Veliko pozornosti je policija namenila mladostnikom, predvsem o varni rabi interneta ter ozaveščanju javnosti o nasilju v družini, pri čemer je pozivala k njegovi prijavi (tabela 12).

Tabela 11: Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

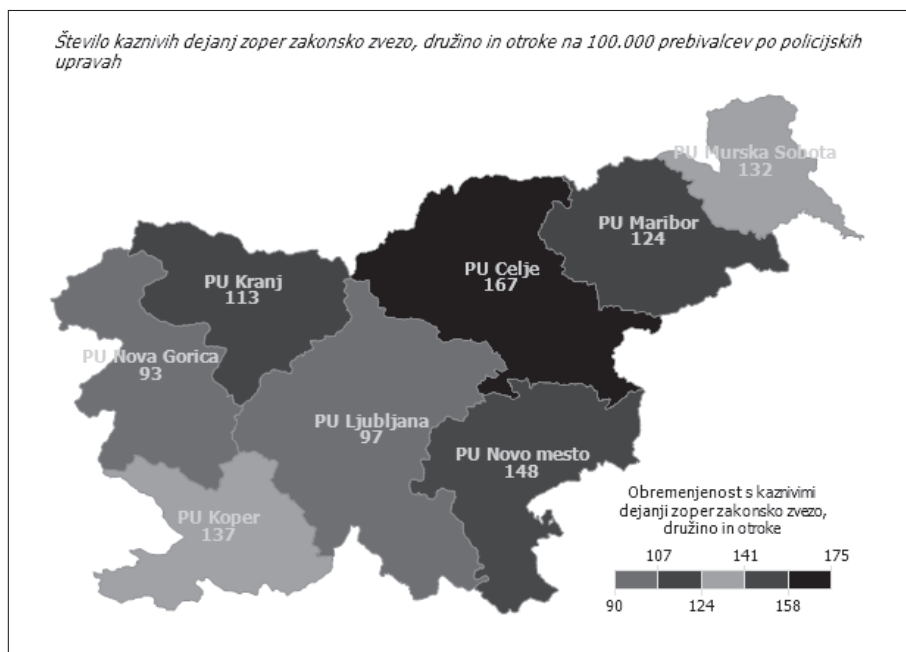
Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Posilstvo	37	46	55	74	73	97,3	91,3	87,3	94,6	93,2
Spolno nasilje	41	43	43	61	68	87,8	81,4	72,1	95,1	83,8
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	13	11	14	22	21	92,3	100,0	85,7	100,0	100,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	145	100	119	144	185	90,3	98,0	95,0	89,6	93,0
Pridobivanje oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene	75	0	1	0	8	97,3	–	100,0	–	87,5
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	134	150	176	163	192	94,8	82,7	80,7	89,6	78,1
Druga kazniva dejanja	24	27	40	14	51	75,0	96,3	92,5	100,0	94,1
Skupaj	469	377	448	478	598	92,3	89,1	85,7	91,8	87,5

Tabela 12: Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Odvzem mladoletne osebe	375	607	544	725	350	85,1	79,6	79,6	92,3	93,4
Nasilje v družini	1.335	1.478	1.286	1.138	1.312	97,1	98,0	98,0	97,4	97,9
Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje	658	643	637	619	788	94,2	95,2	94,7	94,8	94,8
Neplačevanje preživnine	176	205	232	283	222	98,9	97,1	97,4	97,5	98,2
Druga kazniva dejanja	7	4	7	3	5	85,7	100,0	57,1	100,0	100,0
Skupaj	2.551	2.937	2.706	2.768	2.677	94,7	93,5	93,3	95,5	96,4

S slike 4 je razvidna obremenjenost policijskih uprav s kaznivimi dejanji zoper zakonsko zvezo, družino in otroke na 100.000 prebivalcev, kjer v letu 2023 izstopa predvsem PU Celje, sledi ji PU Novo mesto. Najmanj pa je s to vrsto kriminalitete obremenjena PU Nova Gorica.

V letu 2023 je bil delež mladoletniške kriminalitete med obravnavano kriminaliteto 2,9-odstoten, kar je največ v zadnjih desetih letih, število primerov pa je drugo največje v zadnjih desetih letih, in sicer jih je policija obravnavala 1.552. Desetletno povprečje je 1.363 primerov. Med mladoletniškimi

Slika 4: Število kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

kaznivimi dejanji je treba opozoriti na nasilništvo, ki se po številu primerov povečuje iz leta v leto. Policija je tako v letu 2019 obravnavala 67 takih kaznivih dejanj, v letu 2023 pa že 123. V teh primerih gre pogosto za medvrstniško nasilje. V zadnjih petih letih mladoletniki tudi vse pogosteje grozijo in lažje telesno poškodujejo druge osebe. Tako so policisti v letu 2019 obravnavali 39 groženj in 83 lahkih telesnih poškodb, v letu 2023 pa 116 groženj in 112 lahkih telesnih poškodb (tabela 13).

korist, še zlasti na škodo slovenskega proračuna in proračuna Evropske unije, ter na izvajanje finančnih preiskav s ciljem odvzema protipravno pridobljene premoženjske koristi. V letu 2023 je krepila medinstitucionalno sodelovanje ter namenila posebno pozornost strokovnemu usposabljanju vseh deležnikov na področju odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete in korupcije. Pri preiskovanju je spodbujala skupne oblike dela, kot so specializirane

Tabela 13: Kazniva dejanja mladoletniške kriminalitete (najpogostejših 10) (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Tatvina	433	381	277	406	566	99,5	99,0	99,3	99,5	98,6
Nasilništvo	67	80	55	88	123	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Grožnja	39	42	39	64	116	97,4	100,0	100,0	96,9	100,0
Lahka telesna poškodba	83	62	50	68	112	100,0	100,0	100,0	98,5	100,0
Poškodovanje tuje stvari	87	77	81	70	111	98,9	100,0	100,0	98,6	98,2
Velika tatvina	168	150	76	124	105	97,6	99,3	100,0	97,6	98,1
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	103	73	37	55	64	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	62	61	48	51	48	100,0	100,0	97,9	100,0	100,0
Omogočanje uživanja ali uporabe prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi ali postopkov v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	23	23	13	22	32	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Goljufija	36	32	62	25	28	100,0	100,0	100,0	100,0	96,4
Druga kazniva dejanja	323	238	189	215	247	99,7	99,2	99,5	99,1	99,2
Skupaj	1.424	1.219	927	1.188	1.552	99,4	99,4	99,6	99,1	99,0

4.2 Gospodarska kriminaliteta

Gospodarska kriminaliteta in korupcija sta vse bolj kompleksni, zapleteni in izvedeni pod krinko zakonitosti; vse bolj sta tudi organizirani in prepleteni z mednarodnimi elementi. Policija se pri tem osredinja na odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, s katerimi je pridobljena velika premoženjska

preiskovalne skupine in skupne preiskovalne skupine. Za hitrejše in učinkovitejše delo z drugimi deležniki je nadaljevala vzpostavljajanje dostopov do zunanjih virov podatkov.

Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete se je zmanjševalo vse do leta 2021, od leta 2022 pa se znova počasi povečuje (tabela 14 in 15). V letu 2023 je bilo obravnavanih

8.166 teh kaznivih dejanj, kar je še vedno pod desetletnim povprečjem, ki je 9.621 kaznivih dejanj, vendar že na ravni pred epidemijo, to je v letih 2018 in 2019. Delež gospodarske škode v celotni škodi, povzročeni s kaznivimi dejanji, je bil v letu 2023 50,7-odstoten, kar je najmanj v zadnjih desetih letih. Najmanjši delež škode gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti je bil pred tem leta 2022 (66,2 odstotka) in največji leta 2014 (88,8 odstotka). Nihanja so sicer običajna in so posledica obravnave posameznih primerov z izjemno visokimi škodami oziroma pridobljenimi koristmi, končanih v posameznih obdobjih. Med kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete je bilo največ uporabe ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva, ki je s 1.142 kaznivimi dejanji močno odstopala od povprečja, to je 713 obravnavanih teh kaznivih dejanj na leto. Sledile so kršitve temeljnih pravic delavcev z 905 kaznivimi dejanji. Njihovo število se iz leta v leto zmanjšuje (negativni trend), v letu 2023 pa je močno odstopalo navzdol od povprečja, ki je 1.575 kaznivih dejanj. Zmanjšanje je posledica spremenjene zakonodaje⁵ in smernic za preiskovanje kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost, ki so prispevale k enotnejšemu načinu preiskovanja teh kaznivih dejanj.⁶

Na področju kriminalitete javnega sektorja, predvsem pri zlorabah uradnega položaja ali uradnih pravic in goljufijah na škodo Evropske unije, je število kaznivih dejanj nihalo. V letu 2022 je prišlo do enega največjih odklonov navzgor, ko je policija obravnavala 458 zlorab uradnega položaja ali uradnih pravic. V letu 2023 jih je obravnavala 89, kar je na ravni obdobja 2019–2021. Petletno povprečje je 152 kaznivih dejanj letno. Naraščajoči trend pri goljufijah na škodo Evropske unije se v letu 2023 ni nadaljeval, saj so policisti obravnavali le štiri, povprečje zadnjih petih let pa je 26 takih kaznivih dejanj letno.

⁵ Spremenjen je bil 196. člen »KZ-1« (2012) (Kršitev temeljnih pravic delavcev). V drugem odstavku navedenega člena je določena kvalificirana oblika kaznivega dejanja za večje število oškodovanih delavcev – najmanj 20 delavcev kot eno kaznivo dejanje. To pomeni več združenih obravnav in ne več posameznih kaznivih dejanj za vsakega delavca (»Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1J)«, 2023).

⁶ Smernice (dokumenta št. 2311-373/2022 z dne 28. aprila 2022) je policija za svoje enote pripravila na podlagi usklajenih stališč o obravnavi teh ravnanj s Finančno upravo Republiko Slovenije in Vrhovim državnim tožilstvom Republike Slovenije.

Tabela 14: Kazniva dejanja gospodarske kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Materialna škoda (v 1.000 EUR)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva	669	793	607	355	1.142	383	437	479	452	1.189
Kršitev temeljnih pravic delavcev	2.420	1.968	1.357	1.224	905	8.336	6.003	6.972	2.896	2.556
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	593	847	616	274	774	5.192	5.674	4.286	2.493	1.989
Ponarejanje denarja	1.075	926	443	558	751	324	58	31	78	69
Ponaređitev ali uničenje poslovnih listin	460	691	656	453	643	0	0	0	0	0
Poslovna goljufija	556	490	560	585	618	23.521	35.636	9.163	14.604	12.748
Zloraba negotovinskega plačilnega sredstva	29	15	12	456	614	39	7	16	164	434
Goljufija	264	230	331	265	401	13.562	12.732	42.948	11.844	20.832
Pranje denarja	59	69	59	93	165	0	295	1.798	167	270
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	210	330	355	868	156	187.284	62.081	64.264	57.041	59.128
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	66	48	98	458	89	2.084	1.260	1.486	3.472	854
Davčna zatajitev	128	182	148	93	70	31.179	49.205	26.441	14.779	12.139
Oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	0	0	0	3	12	0	0	0	166	1.108
Oškodovanje upnikov	34	36	39	26	9	11.520	4.409	10.898	26.993	6.517
Oderuštvo	11	7	4	3	8	655	273	29	4	62
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	23	17	19	12	7	13.747	4.537	9.110	7.079	1.280
Goljufija na škodo Evropske unije	25	20	33	46	4	2.490	4.880	3.031	408	750
Druga kazniva dejanja	1.469	1.274	1.387	1.952	1.798	5.850	71.730	20.840	8.080	5.702
Skupaj	8.091	7.943	6.724	7.724	8.166	306.166	259.217	201.792	150.719	127.626

Število davčnih zatajitev se je v zadnjih treh letih zmanjševalo. V letu 2023 je bilo odkritih 70 davčnih zatajitev, kar je pod petletnim povprečjem, ki je 124 odkritih davčnih zatajitev. Škoda, povzročena s takimi kaznivimi dejanji, je bila z 12,1 milijona evrov najnižja v zadnjih petih letih in za več kot polovico manjša od petletnega povprečja, ki je 26,7 milijona evrov. K temu je največ prispevalo leto 2020, ko je bilo s 182 kaznivimi dejanji povzročeno za 49,2 milijona evrov škode. V boju proti davčnim zatajitvam in drugim oblikam finančne kriminalitete

je slovenska policija z drugimi državami članicami Evropske unije sodelovala v okviru projektov EMPACT, z domačimi deležniki pa v okviru dejavnosti, načrtovanih v Resoluciji o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (»Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (ReNPPZK19–23)«, 2019).

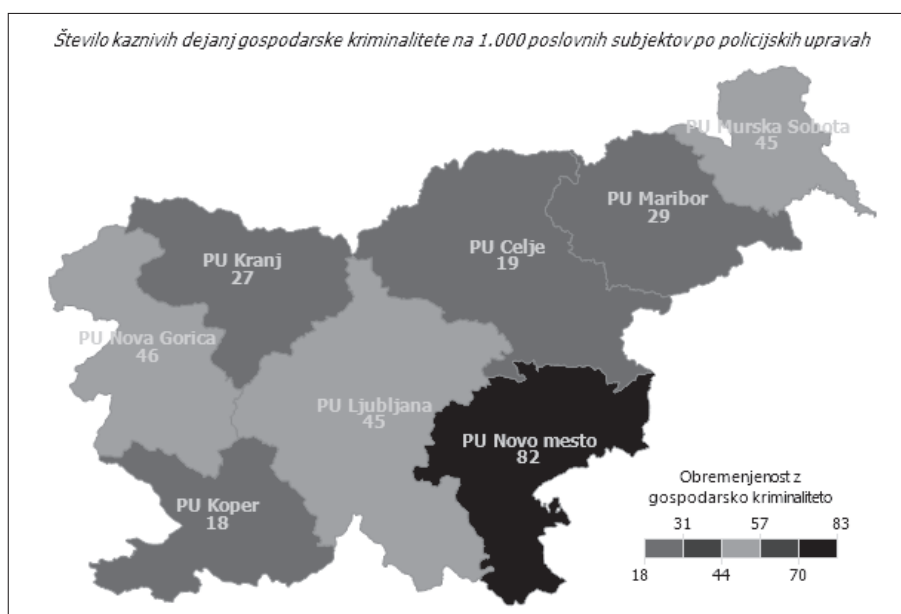
Tabela 15: Druga kazniva dejanja gospodarske kriminalitete po številu (najpogostejših 10) (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ponarejanje listin	439	119	186	334	429	266	222	315	377	736
Zloraba osebnih podatkov	457	379	145	120	134	197	179	220	229	252
Overitev lažne vsebine	160	103	51	154	324	152	36	110	659	231
Napad na informacijski sistem	163	166	261	170	213	216	215	168	211	205
Dajanje podkupnine	8	30	24	26	9	41	187	62	92	44
Jemanje podkupnine	4	28	80	30	5	83	92	77	53	39
Zloraba informacijskega sistema	2	6	11	33	26	23	16	6	7	36
Zaposlovanje na črno	76	79	88	44	55	38	63	22	28	35
Zatajitev	32	28	46	37	25	29	17	30	23	22
Zloraba izvršbe	16	19	15	11	12	11	27	12	12	20

Iz slike 5 je razvidno, da je bila v letu 2023 s problematiko gospodarske kriminalitete glede na število poslovnih subjektov najbolj obremenjena PU Novo mesto.

Med kaznivimi dejanji z največjo materialno škodo podobno kot v preteklih letih izstopa zloraba položaja ali zaupa-

nja pri gospodarski dejavnosti. S 156 takimi kaznivimi dejanji je bilo povzročeno za 59,1 milijona evrov škode (46,3 odstotka gospodarske škode). S 401 kaznivim dejanjem goljufije je bilo povzročene za 20,8 milijona evrov škode (16,3 odstotka gospodarske škode).

Slika 5: Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete na 1.000 poslovnih subjektov po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

V zadnjih dveh letih se povečuje število kaznivih dejanj pranja denarja, tudi zaradi več obravnavanih primerov spletnih prevar, ki so bile izvedene na škodo domačih in tujih oseb, ter z njimi povezanih denarnih transakcij. V letu 2023 je policija obravnavala 165 kaznivih dejanj pranja denarja (petletno povprečje je 89).

V letu 2023 je bilo izvedenih 364 finančnih preiskav po »ZKP« (2012), kar je najmanj po letu 2018 in pod desetletnim povprečjem, ki je 386 finančnih preiskav. Večja nihanja pri višini ugotovljene škode in višini premoženjske koristi so posledica obravnave posameznih primerov z izjemno visokimi škodami oziroma pridobljenimi koristmi, zaključene v letih 2014–2021 (tabela 16).

dejanj (posredno pa je vedno oškodovana celotna družba). Nihanje števila korupcijskih kaznivih dejanj v posameznih letih je posledica dalj časa trajajočih, obsežnih in zahtevnih preiskav. V letu 2023 je policija z lastno dejavnostjo odkrila 91,5 odstotka vseh obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj. Vseh korupcijskih kaznivih dejanj je bilo 106, prevladovala pa so korupcijska kazniva dejanja zoper uradno dolžnost in javna pooblastila. V zadnjih desetih letih jih je manj obravnavala le v letih 2014, 2015 in 2017. Desetletno povprečje je 152 takih kaznivih dejanj na leto. Policija je v letu 2023 obravnavala tudi 106 kaznivih dejanj z elementi korupcije (gre za kaznivi dejanji zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic in zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, pri katerih so zaznani elementi korupcije), kar je nad desetle-

Tabela 16: Zaključene finančne preiskave po Zakonu o kazenskem postopku (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Zaključene finančne preiskave po ZKP	Leto									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število finančnih preiskav	323	317	299	346	403	472	446	457	429	364
Število pravnih oseb, ki so bile obravnavane v finančnih preiskavah	188	186	170	189	211	318	201	204	196	164
Število fizičnih oseb, ki so bile obravnavane v finančnih preiskavah	500	500	529	597	675	651	540	661	571	577
Višina premoženjske koristi (v 1.000 EUR)	317.768	153.241	282.710	327.467	123.649	332.957	130.988	176.721	110.610	96.943
Višina škode (v 1.000 EUR)	290.901	147.640	425.669	353.336	69.806	276.419	87.065	99.735	55.596	57.825
Število podanih pobud	150	105	99	92	87	83	98	76	84	71
Število pravnih oseb, zoper katere je bila podana pobuda	82	71	43	44	60	44	41	30	34	30
Število fizičnih oseb, zoper katere je bila podana pobuda	209	139	132	113	120	103	105	89	108	71
Število poročil	223	246	228	273	335	418	366	402	359	310

Za korupcijska kazniva dejanja je značilno, da se dogajajo v zaprtem krogu, v katerem imajo vsi korist (običajno dajalec ugodnejšo storitev, prejemnik pa boljši materialni položaj). Ker so vsi inkriminirani, nimajo interesa po razkritju. To od policije zahteva proaktivno delo, saj je običajno pri takih kaznivih dejanjih malo materialnih dokazov in ni neposrednega oškodovanca, kot je to značilno za večino drugih kaznivih

tnim povprečjem, ki je 93 kaznivih dejanj. Več kaznivih dejanj z elementi korupcije je policija obravnavala le leta 2022, kar je povezano z obsežnejšimi dokončanimi obravnavanimi primeri (tabela 17).

Tabela 17: Kazniva dejanja korupcijske kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kršitev proste odločitve volivcev	1	0	11	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno sprejemanje daril	23	9	22	5	54	10	8	3	37	4
Nedovoljeno dajanje daril	24	11	20	7	35	8	10	3	0	2
Jemanje podkupnine	4	28	80	30	5	83	92	77	53	39
Dajanje podkupnine	8	30	24	26	9	41	187	62	92	44
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	6	11	27	9	2	23	0	17	7	9
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	1	7	15	4	3	20	1	25	2	8
Skupaj	67	96	199	81	108	185	298	187	191	106
Kazniva dejanja z elementi korupcije (vsaj ena kriminalistična označba 244K ali 261K)	32	32	65	48	105	34	14	62	434	106

4.3 Organizirana kriminaliteta

Število v letu 2023 obravnavanih kaznivih dejanj z izpolnjenimi merili organizirane kriminalitete⁷ je bilo nad desetletnim povprečjem, ki je 542 kaznivih dejanj. Med 880 kaznivimi dejanji organizirane kriminalitete so prevladovala kazniva dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države in kazniva dejanja neupravičene proizvodnje prepovedanih drog, nedovoljenih snovi in postopkov v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi. Mednarodni tokovi nedovoljenih migracij po tako imenovani balkanski poti so pod velikim vplivom organiziranih kriminalnih združb, ki tihotapijo migrante v Slovenijo in države članice Evropske unije, trend pa se samo še povečuje (tabela 18).

⁷ Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjena štiri obvezna merila in najmanj dve od sedmih spremenljivih (izbirnih) meril. Obvezna merila so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem časovnem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvajanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Spremenljiva merila so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniški način delovanja in vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko.

Tabela 18: Kazniva dejanja organizirane kriminalitete (najpogostejših 10) (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	308	166	75	141	479	96,8	89,8	93,3	97,2	97,3
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v šport	110	234	253	267	303	100,0	100,0	99,6	98,9	99,3
Zloraba prostitucije	2	0	0	0	29	100,0	–	–	–	93,1
Trgovina z ljudmi	9	28	37	3	19	100,0	100,0	100,0	100,0	94,7
Ponarejanje listin	6	3	1	5	13	100,0	100,0	100,0	100,0	84,6
Velika tatvina	8	21	9	19	12	87,5	76,2	100,0	100,0	100,0
Izsiljevanje	4	11	3	6	11	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva	2	5	7	8	6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tatvina	3	0	1	0	2	66,7	–	0,0	–	100,0
Umor	0	0	1	0	2	–	–	100,0	–	100,0
Druga kazniva dejanja	371	55	12	53	4	99,5	100,0	100,0	98,1	75,0
Skupaj	823	523	399	502	880	98,3	95,8	98,2	98,4	97,6

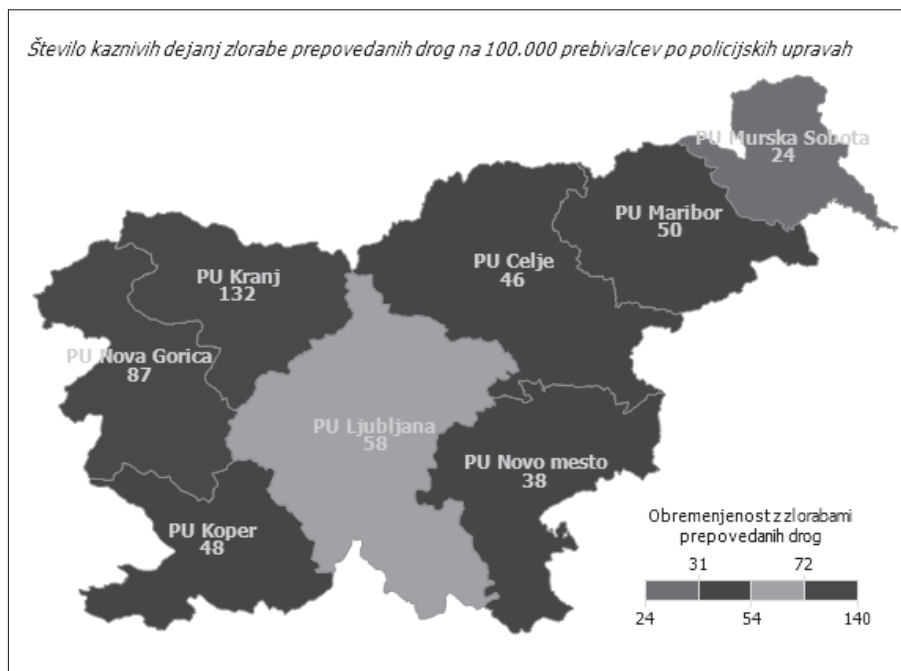
Število kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi in postopki v športu ter predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog in število kaznivih dejanj omogočanja uživanja ali uporabe prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi ali postopkov v športu, ki jih je v letu 2023 obravnavala slovenska policija, je najmanjše v zadnjih petih letih, vendar bistveno ne odstopa od preteklih nekaj let (tabela 19). Je pa policija v letu 2023 preiskovala dva umora, ki sta bila povezana s prepovedanimi drogami, in med preiskavo tudi odkrila večjo količino različnih prepovedanih drog. Vendar število obravnavanih kaznivih dejanj ne odraža razširjenosti prepovedanih drog v Sloveniji. Količina in čistost (določenih) zaseženih prepovedanih drog namreč kažeta na njihovo razpoložljivost in dostopnost na slovenskem trgu, saj se ponudba sproti prilagaja povpraševanju. Slovenija ima zaradi svojega geografskega položaja ter družinskih in drugih povezav članov kriminalnih

združb v Sloveniji z organiziranimi kriminalnimi združbami na območju zahodnega Balkana, Evrope in tudi držav Južne Amerike dostop do različnih prepovedanih drog in predhodnih sestavin za njihovo proizvodnjo. Policija je v letu 2023 večino prepovedanih drog zasegla v notranjosti države, bodisi med tranzitom skozi Slovenijo bodisi v (odmevnih) večmesečnih preiskavah mednarodnih organiziranih kriminalnih združb. Znova je odkrila več prirejenih prostorov za gojenje konoplje pod umetno ustvarjenimi razmerami in nezakonitih nasadov konoplje – v letu 2023 jih je evidentirala 72,⁸ kar Slovenijo po oceni policije še vedno uvršča med samooskrbne države. Po oceni policije je neodkritih nasadov še več, še zlasti v bližini stanovanjskih hiš in med nasadi drugih gojenih rastlin, kjer konopljo gojijo posamezniki.

⁸ Podatki Generalne policijske uprave, Uprave kriminalistične policije, pridobljeni 13. februarja 2024.

Tabela 19: Zloraba prepovedanih drog (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1.252	1.369	1.297	1.250	1.159	92,9	93,0	93,6	94,7	93,3
Omogočanje uživanja ali uporabe prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	120	127	124	132	134	86,7	83,5	77,4	80,3	73,1
Skupaj	1.372	1.496	1.421	1.382	1.293	92,3	92,2	92,2	93,3	91,2

Slika 6: Število kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Iz slike 6 je razvidno, da sta PU Kranj in PU Nova Gorica najbolj obremenjeni s kaznivimi dejanji zlorabe prepovedanih drog glede na število prebivalcev, najmanj pa je s to problematiko obremenjena PU Murska Sobota.

Na področju preprečevanja terorizma in nasilnega ekstremizma so bile dejavnosti policije usmerjene v pravočasno odkrivanje znakov vseh vrst sovražnosti, nestrpnosti in radikalizacije, ki lahko vodijo v nasilje, v dnevno izmenjavo infor-

macij s partnerskimi agencijami in morebiten vstop teroristov v Slovenijo. Prav tako je bila policija dejavna na področju preprečevanja tihotapstva orožja, omejevalnih ukrepov, povezanih z Ukrajino in Rusijo, zlorabe blaga z dvojno rabo in financiranja terorizma. Uspešno je rešila vrsto kriznih primerov, med drugim je obravnavala tri kazniva dejanja ugrabitve. V kriminalističnih preiskavah je zasegla večje število kosov vojaškega orožja in eksplozivnih formacijskih sredstev, poleg tega je preprečila nedovoljen promet z orožjem, s katerim bi bila izvršena z nasilnim ekstremizmom povezana kazniva dejanja (tabela 20).

janj in druge oblike prisilnega dela. Slovenija je ciljna država izkoriščanja žrtev. Policija pa nima podatkov, da so bili slovenski državljani žrtve trgovine z ljudmi. V boju zoper trgovino z ljudmi je policija sodelovala z varnostnimi organi sosednjih držav, Europolom in Interpolom ter izvajala dejavnosti v okviru projekta EMPACT THB (angl. *Trafficking in Human Beings*; slov. trgovina z ljudmi). Policija sodeluje pri izmenjavi informacij z drugimi državnimi organi in nevladnimi organizacijami o možnih pokazateljih in prepoznavi potencialnih žrtev trgovine z ljudmi na podlagi sklenjenega sporazuma o sodelovanju. Takšnih izmenjav informacij je bilo v letu 2023 80. Policija pa

Tabela 20: Kazniva dejanja, povezana z orožjem (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	1	1	0	2	0	100,0	0,0	–	50,0	–
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva	58	61	58	54	66	93,1	90,2	84,5	96,3	90,9
Skupaj	59	62	58	56	66	93,2	88,7	84,5	94,6	90,9

Tabela 21: Zloraba prostitucije in trgovine z ljudmi (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Trgovina z ljudmi	12	29	40	5	25	100,0	100,0	97,5	100,0	96,0
Zloraba prostitucije	6	1	19	4	33	100,0	100,0	94,7	100,0	90,9
Skupaj	18	30	59	9	58	100,0	100,0	96,6	100,0	93,1

Cilj trgovine z ljudmi je izkoriščanje žrtev zaradi prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva, storitve kaznivih dejanj, trgovine z organi, človeškimi tkivi ali krvjo, prisiljevanja k nosečnosti ali prisiljevanja k umetni oploditvi (tabela 21). Sam proces zajema tudi druga ravnanja, podkrepjena s silo, grožnjami ali preslepitvijo, ugrabitvijo, zlorabami, izsiljevanjem ali podkupovanjem oziroma drugimi sredstvi, s katerimi se žrtev »ujame«. V Sloveniji je trgovina z ljudmi najpogosteje povezana s prostitucijo in spolnimi zlorabami, se pa pojavljajo tudi druge oblike izkoriščanja žrtev, na primer služabništvo,⁹ prisilno izvrševanje kaznivih de-

informacije prejema tudi prek anonimnih prijav na elektronski predal policije. Teh je bilo okoli 15.

Število kaznivih dejanj s področja ogrožanja varnosti je na ravni zadnjih petih let, razen leta 2020, ki odstopa pred-

s prisilnim beračenjem. Prisilno beračenje oziroma izkoriščanje beračenja kot oblike izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi do leta 2023 v Kazenskem zakoniku ni bilo opredeljeno (»KZ-1J«, 2023). Kot obliko izkoriščanja žrtev ga je policija razumela iz določil Direktive 36/2011/EU, in sicer kot obliko prisilnega dela (11. točka uvodnih pojasnil navedene direktive) (»Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ«, 2011).

⁹ Služabništvo je ena od oblik izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi, ki je opredeljena v 113. členu KZ-1 (2012), in ga ne gre enačiti

vsem po številu groženj. Na število kaznivih dejanj ogrožanja varnosti namreč najbolj vpliva število kaznivih dejanj groženj. Teh je bilo v letu 2023 1.708 (tabela 22).

je bilo 679 takih kaznivih dejanj; povprečje zadnjih petih let je 467. Število je odraz politične, varnostne, socialnoekonomske in razvojne nestabilnosti na zahodnem Balkanu

Tabela 22: Oblike ogrožanja varnosti (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Grožnja	1.610	1.915	1.674	1.638	1.708	88,8	87,1	86,8	89,1	88,9
Izsiljevanje	232	297	277	203	281	45,3	44,4	34,3	46,8	42,0
Ogrožanje oseb pod mednarodnim varstvom	1	0	0	1	2	100,0	–	–	100,0	0,0
Povzročitev splošne nevarnosti	302	358	282	320	280	58,9	55,6	64,5	58,1	63,9
Protipraven odvzem prostosti	14	22	12	12	14	92,9	86,4	91,7	100,0	85,7
Samovoljnost	15	27	17	18	16	53,3	74,1	82,4	77,8	81,3
Ugrabitev	11	3	4	1	3	100,0	100,0	75,0	100,0	66,7
Skupaj	2.185	2.622	2.266	2.193	2.304	79,9	77,8	77,6	80,6	80,0

V letu 2023 je policija obravnavala 763 kaznivih dejanj ponarejanja denarja, kar je na ravni petletnega povprečja (tabela 23). Preiskala je vsako sedmo kaznivo dejanje, pred tem le vsako enajsto. V letu 2023 je bilo unovčenih kar 11.951 ponarejenih kovancev, največ v zadnjih desetih letih. Povečalo se je predvsem unovčevanje ponarejenih kovancev za dva evra v avtomatih za hitro prehrano in napitke. Unovčenih ponarejenih bankovcev je bilo 7.375, največ evrskih. Med drugim so bili obravnavani primeri ponarejenih evrskih bankovcev z napisi Prop Copy in Movie Money, ki so bili zaradi različne tožilske prakse ponekod obravnavani kot kaznivo dejanje goljufije, drugod pa kot kaznivo dejanje ponarejanja denarja. Med unovčenimi ponarejenimi bankovci drugih valut so bili predvsem ameriški in avstralski dolarji.

Kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države je bilo največ v zadnjih petih letih. V letu 2023

in v svetovni periferiji Evropske unije, zlasti v regiji MENA (angl. *Middle East and Northern Africa*; slov. Bližnji vzhod in Severna Afrika), in vojaških spopadov v neposredni bližini ter tudi proaktivnosti policije z uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov. Mednarodni tokovi nezakonitih migracij potekajo prek Slovenije predvsem po tako imenovani balkanski poti. Slovenija še vedno ostaja tranzitna država, nezakonite migracije pa so usmerjene proti Italiji, Avstriji in drugim državam Evropske unije. S tihotapstvom ljudi se ukvarjajo mednarodne hudodelske združbe, ki delujejo na celotni migrantski poti, predvsem pa v državah zahodnega Balkana in v ciljnih državah Evropske unije. Tihotapci pogosto uporabljajo digitalne storitve in orodja, kot so družbena omrežja in mobilne aplikacije za novačenje, komunikacijo, nakazila denarja, prevzem in predajo, usmerjanje migrantov, deljenje slik in videoposnetkov (na primer varnih poti, dokumentiranja uspešnega

Tabela 23: Druge oblike kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Ponarejanje denarja	1.095	937	450	566	763	8,3	11,8	8,4	8,5	14,8
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	584	422	323	325	679	90,9	69,0	77,4	86,5	91,9
Tihotapstvo	1	2	0	2	1	100,0	100,0	–	100,0	100,0
Skupaj	1.680	1.361	773	893	1.443	37,1	29,7	37,3	37,1	51,1

tihotapljenja) ter za izvajanje protiukrepev dejavnosti varnostnih organov.

V letu 2023 je policija obravnavala eno kaznivo dejanje tihotapstva. Zaradi neustrezne inkriminacije kaznivega dejanja v kazenskem zakoniku bo policija dala pobudo za novo inkriminacijo, ki bo prilagojena sedanjemu družbenemu in pravnemu okolju.

4.4 Računalniška kriminaliteta

Pri preiskovanju kaznivih dejanj računalniške kriminalitete je policija v letu 2023 obravnavala podobne oblike oziroma načine storitve kaznivih dejanj kot v letu 2022. Tako so pri napadih na informacijske sisteme še vedno prevladovali napadi z izsiljevalskimi virusi (angl. *ransomware*), ki z močnimi kriptirnimi algoritmi naredijo podatke neberljive in neuporabne, storilci pa nato za njihovo dekriptiranje (odklepanje) zahtevajo odkupnino, najpogosteje v virtualni valuti bitcoin. Je bilo pa v letu 2023 več primerov dvojnega izsiljevanja, ko so storilci poleg odkupnine za odkriptiranje podatkov zahtevali še odkupnino za neobjavo podatkov (tabela 24). Večinoma so to občutljivi poslovni podatki in korespondenca, zato lahko take (brezplačne ali proti plačilu) objave na temnem spletu (angl. *darknet*) povzročijo dodatno poslovno škodo. Policija odsvetuje plačevanje kakršnih koli odkupnin, saj plačilo ne zagotavlja, da bodo podatki odkriptirani in ne bodo objavljeni. Poleg tega pa kriminalne združbe s plačanami sredstvi financirajo svoje druge nezakonite dejavnosti. Cilj različnih oblik spletnih goljufij je bila pridobitev premoženjske koristi, predvsem vdorov v denarnice virtualnih valut in krajo teh ter vdorov v sisteme elektronskega bančništva, predvsem fizič-

nih oseb. Pri takih kaznivih dejanjih so dokazi in elektronske sledi praviloma razpršeni po različnih koncih sveta, zato je slovenska policija tudi v letu 2023 sodelovala z Europolom, Interpolom, nacionalnim odzivnim centrom za kibernetko varnost SI-CERT in varnostnimi organi drugih držav, tudi prek projekta EMPACT Cyber Attacks ter mreže kontaktnih točk Sveta Evrope. Tudi v letu 2023 je policija s posodobitvijo obstoječe in nakupom nove opreme okrepila operativne zmogljivosti računalniškega preiskovanja.

Na področju digitalne forenzike, to je zavarovanj in preiskav zaseženih elektronskih naprav, policija letno zavaruje, preišče in analizira vedno večje količine podatkov, saj so spominske zmogljivosti elektronskih naprav, ki so zasežene v predkazenskih postopkih, vse večje. V letu 2023 je preiskala skoraj 5.800 elektronskih naprav, od tega prenosni telefoni sestavljajo 47,5-odstotni delež, trdi diski 12-odstotnega, tako imenovani bliskovni (angl. *flash*) pomnilniki 7,5-odstotnega ter zavarovanja in preiskave podatkov z različnih spletnih profilov in/ali računov osumljencev (na primer Google, Facebook, Twitter, Instagram) 20-odstotnega.

5 Sklep

Slovenska policija je bila leta 2023 na področju odkrivanja, preiskovanja in preprečevanja kriminalitete zelo uspešna. Vseskozi je spremljala in analizirala razmere na meji s Hrvaško in tudi širše na območju zahodnega Balkana. Te razmere neposredno vplivajo na razmere v Sloveniji. Vsi ukrepi policije so bili po vstopu Hrvaške v schengensko območje prilagojeni varnostnim razmeram s ciljem zagotavljanja varnosti

Tabela 24: Kazniva dejanja računalniške kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	4	0	0	1	1	100,0	–	–	100,0	100,0
Kršitev materialnih avtorskih pravic	2	2	1	2	4	100,0	50,0	100,0	0,0	75,0
Napad na informacijski sistem	216	215	168	211	205	30,6	15,8	17,3	28,0	10,2
Zloraba informacijskega sistema	23	16	6	7	36	8,7	25,0	0,0	28,6	88,9
Zloraba osebnih podatkov	4	6	16	7	21	25,0	100,0	75,0	42,9	95,2
Skupaj	249	239	191	228	267	30,1	18,8	22,0	28,5	28,8

Slovenije in preprečevanja nezakonitih migracij, vključno z ukrepi, ki jih dopuščajo schengenska pravila.

Naravne nesreče so pokazale, kako krhko je ravnovesje v okolju, zato je pomembno, da to ni ogroženo še z nepravilno odloženimi odpadki. Okoljska kriminaliteta, predvsem nezakonito pošiljanje nevarnih in nenevarnih odpadkov, je eden od donosnejših nezakonitih poslov. Nezakonita trgovina z odpadki pogosto sovпада z drugimi hudimi kaznivimi dejanji, kot so korupcija, pranje denarja, prepovedane droge, ponarejanje in drugo. Postopki obravnave in preiskovanje ter seveda pregon storilcev kaznivih dejanj zoper okolje so pogosto zapleteni, saj lahko ta kazniva dejanja zagreši ali pomaga pri njihovi izvršitvi cela vrsta akterjev, od posameznikov, podjetij, korporacij in podkupljenih uradnikov do organiziranih kriminalnih združb. To je za preiskovalce in tožilce poseben izziv, ki zahteva ne le poglobljeno teoretično in praktično znanje, zmogljivosti in sposobnosti, temveč tudi inovativne načine sodelovanja ter močno željo po reševanju problemov in preprečevanju navedenih dejanj in tudi dobro medinstitucionalno in mednarodno sodelovanje.

Sodobne komunikacijske tehnologije – internet, družbeni mediji in mobilne aplikacije – močno vplivajo na način, na katerega so organizirane hudodelske združbe vpletene v mednarodno trgovino z ljudmi. Sodobna tehnologija trgovcem z ljudmi omogoča večjo anonimnost, šifrirane komunikacije v realnem času, možnost doseganja širšega obsega delovanja (v smislu žrtev in strank), geografsko mobilnost, izsiljevanje žrtev in nadzor na daljavo nad njihovim gibanjem. Tudi finančno upravljanje kriminalnih poslov se pogosto izvaja prek spleta. Platforme družbenih medijev trgovci z ljudmi uporabljajo kot virtualne kataloge za prepoznavanje novih žrtev in razvoj strategij novačenja, saj je o novih potencialnih žrtvah na internetu veliko informacij o psihološkem in osebnem ozadju. Zato je slovenska policija začela sodelovati z različnimi portali s ciljem zmanjšati možnosti zlorabe za trgovino z ljudmi ali druga kazniva dejanja.

Policija je v letu 2023 kupila orodje, ki omogoča učinkovitejše preiskovanje temočnega spleta, kar ji bo pomagal tudi pri preiskovanju kaznivih dejanj. Dobavljena so bila prav tako druga tehnična sredstva za pomoč pri izvajanju prikritih preiskovalnih ukrepov in predajo dokaznega gradiva. Izpeljan je bil postopek nabave nadgradnje sistema za nadzor elektronskih komunikacij. Dokončna nadgradnja v letu 2024 bo omogočala podporo najnovejšim tehnologijam komunikacije.

Na področju splošne kriminalitete so prevladovala kazniva dejanja premoženjske kriminalitete, ki jih je že toliko kot pred epidemijo. Njihovo število je odvisno tudi od družbenega dogajanja, ekonomskih razmer, brezposelnosti, organizira-

nosti storilcev in podobno. Prav tako se skozi leta spreminjajo načini in trendi izvrševanja kaznivih dejanj zoper premoženje. Policija je tudi v letu 2023 zaznala tuje organizirane kriminalne skupine, ki so bile večinoma specializirane za posamezne oblike premoženjske kriminalitete.

Odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete in korupcije, ki vključujeta tudi varovanje finančnih interesov Republike Slovenije in Evropske unije in težje oblike kaznivih dejanj, je že vrsto let prednostna naloga slovenske policije. Za policijo so velik izziv tudi nove pojavne oblike kriminalitete. Izstopale so spletne goljufije z različnimi načini storitve, za odkrivanje in preiskovanje katerih so potrebna specifična znanja, predvsem s področij računalništva, gospodarskega poslovanja in analitike. Velika pozornost je namenjena odkrivanju kaznivih ravnanj pri uporabi sredstev, namenjenih za okrevanje in odpornost, povezanih s pandemijo in poplavno obnovo. Pri odkrivanju in preprečevanju kaznivih dejanj na škodo slovenskega in evropskega proračuna, finančne in spletne kriminalitete ter pranja denarja je slovenska policija izvajala skupne aktivnosti v okviru EMPACT, sodelovala pa je tudi z drugimi pristojnimi organi doma in v tujini. Finančne preiskave je izvajala z namenom identifikacije premoženjske koristi. Predlagala je ukrepe za začasno zavarovanje in začetek postopkov za ugotavljanje premoženja nezakonitega izvora.

Na področju mladoletniške kriminalitete so bile poleg preiskovanja spolnih zlorab otrok, identifikacije žrtev in storilcev zlorab prednostne naloge učinkovita zaščita žrtev nasilja v družini, usposabljanje kriminalistov in policistov o posebnostih obravnave mladoletniške kriminalitete ter medinstitucionalno sodelovanje na vseh področjih, s poudarkom na preventivi in ozaveščanju. V letu 2022 ustanovljena Delovna skupina za preučitev učinkovitosti obravnave nasilja v družini je delovala tudi v letu 2023. Policija je v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo in šport ter ravnatelji vzgojno-izobraževalnih zavodov v vrtcih ter osnovnih in srednjih šolah ozaveščala o nasilju, pravočasni prepoznavi in učinkovitem ukrepanju za zaščito žrtev.

Terorizem in ekstremno nasilje sta bila med primarnimi grožnjami Evropski uniji tudi v letu 2023. Prav zaradi spreminjajočih se varnostnih razmer v Afganistanu, Ukrajini, Afriki in Gazi ter drugih tretjih regijah je bila povečana stopnja teroristične ogroženosti vseh držav članic Evropske unije. V Sloveniji je bila jeseni 2023 povišana z nizke stopnje na srednjo, to je tretjo. Pripravlja se nov akcijski načrt za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma. Policija v slovenskem prostoru deluje kot ključni povezovalni člen, ki v tako imenovani vseskupnostni pristop povezuje več kot 20 nacionalnih deležnikov, vključno z zasebnim sektorjem, civilnimi

in drugimi interesnimi skupinami. Sodelovanje v nacionalnih medresorskih delovnih skupinah in mednarodnih delovnih skupinah je ključnega pomena. Policija je bila dejavna v protiterorističnem operativnem odboru (angl. *Counter-Terrorism Programme Board – CTPB*), ki deluje v sklopu Evropolovega protiterorističnega centra (angl. *European Counter Terrorism Centre – ECTC*) in v drugih mednarodnih oblikah sodelovanja operativne in sistemske narave.

Policija je tudi v letu 2023 imela ničelno toleranco do vseh oblik nasilja. V postopkih si je prizadevala za spoštovanje človekovega dostojanstva, še zlasti pri ranljivih skupinah. V Resoluciji o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 so opredeljeni ključni dejavniki tveganja in programi, s katerimi je želela policija izboljšati prepoznavanje nasilja na športnih prireditvah in v družini ter medvrstniškega nasilja in nasilja nad otroki na svetovnem spletu (»ReNPPZK19–23«, 2019). Policija je analizirala pojavne oblike nestrpnosti, spremljala trende ter zagotavljala znanja in informacije za učinkovito zaznavanje, preprečevanje in pregon kaznivih dejanj z elementi nestrpnosti. Novembra 2023 je pripravila tudi usmeritve za enotno ukrepanje policistov pri obravnavi prekrškov in kaznivih dejanj z elementi sovražnosti/nestrpnosti.

Veliko pozornosti je namenila problematiki medvrstniškega nasilja. V letu 2023 so policisti obravnavali več primerov medvrstniškega nasilja kot pretekla leta, kar ne pomeni, da je takšnega nasilja več, je pa družba postala glede tega bolj občutljiva. Ne nazadnje so bile tudi aktivnosti policije in vzgojno-izobraževalnih ustanov – še zlasti po strelskem pokolu v začetku maja v Srbiji¹⁰ – usmerjene v boljše prepoznavanje medvrstniškega nasilja, ozaveščanje mladostnikov o nujnosti prijave takih dejanj ter doseganje ničelne tolerance ob zaznavi takih dejanj. Policija se je na vsako potencialno grožnjo z nasiljem v šoli odzvala z vso resnostjo.

Kljub številnim in raznovrstnim okoliščinam in novim izzivom, ki vplivajo na delo policije na področju preprečevanja, preiskovanja in odkrivanja kaznivih dejanj, je Slovenija še vedno ena od najvarnejših držav.

Literatura

- Aebi, M. F., Aubusson de Cavarlay, B., Barclay, G., Gruszczynska, B., Harrendorf, S., Heiskanen, M., Vasilika, H., Jaquier, V., Jehle, J.-M., Kiliyas, M., Shostko, O., Smit, P., in Þórisdóttir, R. (2010). *European sourcebook of crime and criminal justice statistics – 2010* (4th ed.). <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/1235>
- Aebi, M. F., Caneppele, S., Harrendorf, S., Hacin, R., Hashimoto, Y. Z., Jehle, J.-M., Kensey, A., Khan, T. S., Molnar, L., Þórisdóttir, R. in Smit, P. (2024). *European sourcebook of crime and criminal justice statistics 2024* (7th ed.). Preliminary publication. Series UNILCRIM. <https://wp.unil.ch/europeansourcebook/printed-editions-2/7th-edition-preliminary-publication/>
- Ajpes. (2024). *Poslovni register Slovenije*. https://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Porocila.
- Antolovič, D. (2022). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2021. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 73(3), 183–209.
- Clarke, S. (2013). *Trends in crime and criminal justice, 2010*. Eurostat.
- Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ. (2011). *Uradni list Evropske unije*, (101/1).
- Direktiva 2023/977 o izmenjavi informacij med organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic ter razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2006/960/PNZ«. (2023). *Uradni list Evropske unije*, (134/1).
- Eurostat. (n. d.). *Crime and criminal justice*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime/database>
- Ferme, J. in Kebe, J. (2012). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2011. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(2), 85–102.
- Japelj, B. (2017). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2016. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 68(2), 69–99.
- Japelj, B. (2018). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2017. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 69(2), 67–99.
- Jušič, S. (2023). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2022. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 74(3), 155–182.
- Kazenski zakonik (KZ-1). (2012). *Uradni list RS*, (50/12).
- Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2013). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2012. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 64(2), 95–121.
- Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2014). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2013. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 65(3), 175–206.
- Lindav, B. (2019). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2018. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(3), 277–302.
- Lukan, A. (2007). Kriminaliteta v letu 2006. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 58(2), 115–132.
- Lukan, A. (2008). Kriminaliteta v letu 2007. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 59(2), 99–113.
- Lukan, A. (2009). Kriminaliteta v letu 2008. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 60(2), 77–90.
- Lukan, A. in Kolenc, T. (2010). Kriminaliteta v letu 2009. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61(2), 117–140.
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2024). *Letno poročilo o delu policije za leto 2023*. Ministrstvo za notranje zadeve. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2023.pdf>
- Odločba o ugotovitvi, da je Zakon o nalogah in pooblastilih policije v neskladju z ustavo, in o ugotovitvi kršitve človekove pravice. (s prikrito istovetnostjo). (2021). *Uradni list RS*, (153/21).

¹⁰ Učenec sedmega razreda je med strelskim pohodom v svoji osnovni šoli v Srbiji ubil in ranil več oseb, o čemer so obširno poročali tudi slovenski mediji.

23. Odprti podatki Slovenije (OPSI). (n. d. a.). *Dolžine javnih cest (državnih in občinskih) po občinah, statističnih regijah in kohezivskih regijah od leta 2002 dalje*. <https://podatki.gov.si/dataset/dolzine-javnih-cest-po-obcinah-od-leta-2002>
24. Odprti podatki Slovenije (OPSI). (n. d. b.). *Promet in infrastruktura*. https://podatki.gov.si/data/search?open_data=True&all_podrocje=Promet%20in%20infrastruktura
25. Republika Slovenija, Gov.si. (2023). *S sindikatoma smo podpisali sporazum o delu policistov po vstopu Hrvaške v schengen*. <https://www.gov.si/novice/2023-06-14-s-sindikatoma-smo-podpisali-sporazum-o-delu-policistov-po-vstopu-hrvaske-v-schengen/>
26. Resolucija o nacionalnem programu na področju prepovedanih drog 2023–2030 (ReNPPD23–30). (2023). *Uradni list RS*, (75/23).
27. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (ReNPPZK19–23). (2019). *Uradni list RS*, (43/19).
28. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (ReNPPZK24–28). (2024). *Uradni list RS*, (38/24).
29. Sporazum o razreševanju položaja uslužbencev policije v okviru prilagajanja delovanja policije po vstopu Republike Hrvaške v schengensko območje. (2023). *Uradni list RS*, (64/23).
30. Statistični urad Republike Slovenije (SURS). (n. d.). *Prebivalstvo*. <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Podrocja/Index/100/prebivalstvo>
31. Urbas, V. (2020). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2019. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 71(3), 157–182.
32. Urbas, V. (2021). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2020. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 72(3), 193–218.
33. Uredba (EU) 2024/982 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2024 o avtomatiziranem iskanju in izmenjavi podatkov za policijsko sodelovanje ter spremembi sklepov Sveta 2008/615/PNZ in 2008/616/PNZ ter uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba Prüm II). (2024). *Uradni list RS*, (2024/982).
34. Ustavno sodišče Republike Slovenije. (2023). Odločba št. U-I-144/19 z dne 6. 7. 2023. <https://www.us-rs.si/delna-odlocba-ustavnega-sodisca-st-u-i-144-19-z-dne-6-7-2023/>
35. Zakon o kazenskem postopku (ZKP). (2012). *Uradni list RS*, (32/12).
36. Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1J)«. (2023). *Uradni list RS*, (16/23).

Crime in Slovenia in 2023

Damjan Petrič, M.A., Director of the Criminal Police Directorate, General Police Directorate, Police, Slovenia.
E-mail: damjan.petric@policija.si

This article presents data on crimes investigated by the Slovenian police in 2023, as well as factors that affected the work of the police, and includes only crimes known to the police, i.e., reported and detected criminal offences. The priorities of the police are defined in the medium-term plan for the development and work of the police, 2023–2027, the annual plan for the work of the police for 2023 and other strategic documents. Above all, this was the prevention of all forms of violence. In the field of crime, the focus was on the investigation of serious and organized forms of crime, with the National Bureau of Investigation playing an important role. Proper management of unauthorized migration and the legal and professional exercise of police powers, while respecting human rights and dignity, were also among the priorities. Special emphasis was placed on (digital) support for police work. In 2023, the police dealt with 54,344 criminal offences, for which they filed a criminal complaint or a report to supplement the criminal complaint, which is below the ten-year average of 59,179. The investigation rate of criminal offences was 51.4%, and in the last ten years it was 50.7%, and the number of investigated crimes is mainly influenced by the number of general crimes, where property crimes account for the largest share. After several years of decline, the negative trend curve turned upward in 2022, and in 2023 the number of crimes reached the pre-COVID-19 epidemic level. A similar trend is also observed in the treatment of economic crime. The structure of crime or of shares of individual forms of criminal offences is relatively consolidated, with individual deviations and fluctuations over the years. At 85.0%, general crime continues to represent the largest share of all crimes, the remaining 15.0% of crimes are economic crimes. In the overall structure of crime, organized crime represents 1.6% of all criminal offences, its share being the largest in the last ten years, and crime committed by juvenile offenders is increasing in the medium term and represents 2.9% of all crime.

Keywords: crime, Slovenia, criminal offences, criminal investigation, criminal police

UDC: 343.3/.7(497.4)”2023”